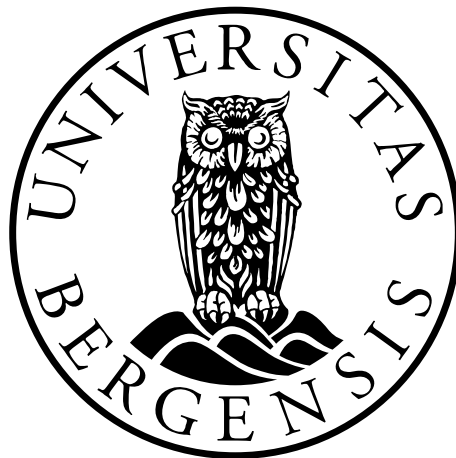

Å skape et hjem

*Etniske minoritetsbarn og fosterforeldres erfaringer - en scoping
review*

Mathilde Bogevik

MASTEROPPGAVE

Master i barnevern

Vår 2022

Det psykologiske fakultet
Institutt for helse, miljø og likeverd (Hemil)

Veileder: Ragnhild Hollekim

Forord

Takk til min veileder Ragnhild Hollekim for god støtte og veiledning underveis, og for at hennes team på prosjektet «Home and (dis)continuity: Foster care for children with migrant backgrounds (HoMi)» ved UiB, som har støttet og oppmuntret underveis i oppgaven min. Jeg er takknemlig for at denne oppgaven kan være et bidrag til HoMi prosjektets videre arbeid.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Abstrakt	4
1.0 Introduksjon.....	5
Formålet med studien	5
1.1 Oppbygging av oppgaven.....	5
1.2 Lovregulering av feltet	5
2.0 Forskningsgjennomgang	7
3.0 Begreper	9
4.0 Teoretiske rammer.....	10
4.1 Kultur og kulturforståelse.....	10
4.2 Identitet og tilhørighet.....	12
4.3 Homing.....	14
5.0 Metode.....	16
5.1 Forskningsdesign.....	17
5.2 Første steg: Identifisere forskningsspørsmålet.....	18
5.3 Andre steg: identifisere relevante studier	18
5.4 Tredje steg: utvalg av studier	19
5.5 Fjerde steg: kartlegge data.....	20
5.6 Femte steg: samle, oppsummere og rapportere data	21
5.7 Kvalitet	22
6.0 Referanseliste:	23
Artikkel	26
Vedlegg – Tabell over inkluderte artikler	48

Abstrakt

I Norge er det en overrepresentasjon av barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn som mottar omsorgstiltak fra barnevernet. Denne studiens formål er å undersøke hvordan barn og fosterforeldre erfarer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn. Det ble brukt scoping review som metode, og 20 artikler ble identifisert, kartlagt og tematisk analysert. Funn fra artiklene viste at barn opplevde tap av kulturell identitetsutvikling, og trenger fosterforeldre som legger til rette for den kulturelle utviklingen. Mange fosterforeldre opplevde å få lite informasjon, støtte og veiledning for å kunne imøtekomme barnets behov. Både barna og fosterforeldre hadde gode erfaringer når barnet ble tatt imot som en del av familien, og fosterforeldrene viste tillit, støtte og åpenhet mot barnet. Kulturell kontinuitet opplevdes som positivt av både fosterforeldre og barna. Funn fra datamaterialet ble drøftet opp mot homing begrepet.

Children with ethnic minority backgrounds are over-represented in foster care in Norway. The aim of this study is to see how children and foster parent experience living together when the child has an ethnic minority background. A scoping review was conducted as a method, and 20 articles were identified, mapped, and thematically analyzed. Findings from the articles showed that children experienced a loss of cultural identity development and need foster parents who can facilitate the cultural development. Many foster parents experienced little information, support and guidance to be able to meet the child's needs. Both the children and the foster parents had good experience when the child was received as a part of the family, and the foster parents showed trust, support and openness towards the child. Cultural continuity was experienced as positive by both foster parent and the children. Findings from the scoping review were discussed in the light of homing theory.

Nøkkelord: Fosterforeldre, minoritetsbarn, kultur, homing, identitetsutvikling, tilhørighet, enslige mindreårige, scoping review.

1.0 Introduksjon

Formålet med studien

Formålet med studien var å gjennomføre en scoping review for å kartlegge hva empirisk forskning kan fortelle om hvordan barn og fosterforeldre erfarer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn. Studien er skrevet som artikkel, og oppgaven inneholder artikkelen og kappen for artikkelen, samt vedlegg: en tabell av de kartlagte studiene.

Forskningsspørsmålet jeg stiller er: ***Hvordan erfarer barn og fosterforeldre det å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn?***

1.1 Oppbygging av oppgaven

Kappen inneholder utdyping av lovregulering av feltet, forskningsgjennomgang, forklaring av begreper relevante for oppgaven, samt gjennomgang av den teoretiske rammen jeg har satt for oppgaven og studiens metode. Artikkelen inneholder noe bakgrunn for studien, og utdyping av studiens relevans og studiens formål, hovedtrekk av lovregulering og forskningsgjennomgang, kort om teori og metode, presentasjon av funn etterfulgt av drøfting, studiens styrker og begrensninger, og implikasjon til videre forskning. For artikkelens utforming har jeg tatt utgangspunkt i Tidsskriftet Norges Barnevern, med krav til innhold og antall ord (7000 ord). Lengde krav til kappen var på 15-18 sider.

1.2 Lovregulering av feltet

Når barn blir plassert i fosterhjem så er dette en avgjørelse som blir tatt med hjemmel i lov. For å få en oversikt over lovbestemmelsene som spesielt gjelder fosterhjemsplassing og barn med etnisk minoritetsbakgrunn i Norge så ser jeg først i barnekonvensjonen (BK) som er en internasjonal avtale om barns rettigheter, og så i barnevernloven (1992). Selv om Norge har fulgt BK fra 1991, så var det ikke før i 2003 at den ble inkorporert i norsk lov, noe som vil si at den har status som norsk lov og den går foran andre lover om lovene motstrider hverandre (Sandberg, 2004). I BK er det spesielt to artikler som omhandler barnets rettigheter når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn, som også omhandler rettigheter barnet har når det plasseres i fosterhjem.

I BK artikkel 20 punkt 3 står det om når et barn skal plasseres utenfor familien og hvilke rettigheter barnet har når en slik plassering vurderes. Det står: «*Når løsninger overveies, skal*

det tas tilbørlig hensyn til ønskeligheten av kontinuitet i barnets oppdragelse og til barnets etiske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.» (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1991, art. 20). I artikkel 30 står det om hvilke rettigheter barnet har når barnet har en etnisk, språklig eller religiøs minoritetsbakgrunn. Der står det at barnet ikke skal *«...nekte retten til sammen med andre medlemmer av sin gruppe å leve i pakt med sin kultur, bekjenne seg til og utøve sin religion, eller bruke sitt eget språk.»* (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1991, art. 30).

I barnevernloven §4-15 står det at valg av plasseringssted skal *«...velges ut fra hensynet til barnets egenart og behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø»* (Barnevernlova, 1992, §4-15 første ledd første punkt). Det er også presisert om etniske minoritetsbarns rettigheter ved plassering i fosterhjem og det lyder som følger: *«Det skal også ta hensyn til at det er ønskelig med kontinuitet i barnets oppdragelse, og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn».* (Barnevernlova, 1992, §4-15 første ledd andre punkt). Dette innebærer at det er ønskelig med kontinuitet, og ikke nødvendigvis et krav om kontinuitet. I barnevernloven §4-22 står det om fosterhjem, og blant annet om hvilke krav det stilles til fosterforeldre: *«Til fosterforeldre skal det velges personer som har særlige evne til å gi barnet et trygt og godt hjem, og som kan løse oppfostringsoppgavene i samsvar med de forutsetningene som er lagt til grunn om oppholdets varighet m.m., jf.§4-15»* (Barnevernlova, 1992, §4-22 andre ledd). I denne paragrafen refereres det til §4-15, altså at fosterforeldrene velges ut etter barnets behov for omsorg og stabilitet, og ønskelighet av kontinuitet og barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.

Våren 2021 la barne- og familiedepartementet frem forslag om ny barnevernlov (Prop.133 L., 2020-2021). I dette forslaget blir barnets kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn tatt særlig med i lovens første kapittel om lovens formål, virkeområder og grunnleggende bestemmelser. Det blir presentert en ny paragraf (§1-8) som lyder slik: *«Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas»* (Prop.133 L., 2020-2021). Det denne paragrafen viser er at etniske minoritetsbarns rettigheter vil bli betydelig styrket og tydeliggjort. Når det gjelder valg av plasseringssted, som da innebærer fosterhjemplassering, så er det også blitt lagt vekt på at barnets mening og identitet skal vektlegges, og hensynet til kontinuitet blir omformulert til barnets behov for kontinuitet og behov for stabilitet. Dette vil

da komme frem i §5-3 tredje ledd første punkt, om valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse (Prop.133 L., 2020-2021).

2.0 Forskningsgjennomgang

I forskningsgjennomgangen trekker jeg frem to viktige rapporter om etniske minoritetsbarn i fosterhjem fra norsk sammenheng. Den første er om hvordan fosterhjems plassering har påvirket etniske minoritetsbarns utvikling (Proba, 2017). Den andre er en rapport om omsorgsovertakelser og etniske minoriteter, og er en dokumentanalyse av fylkesnemdsaker (Aarset & Bredal, 2018). Jeg har også tatt med en Canadisk studie (Daniel, 2011) om fosterforeldres erfaring om barnets kulturelle utvikling i tverrkulturelt fosterhjem, som ikke kom opp i prosjektets søk, men som er informativ og gir viktig bakgrunnskunnskap for denne studien.

Proba (2017) har gitt ut en rapport om barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem, der det ble undersøkt hvordan plassering i fosterhjem har påvirket etniske minoritetsbarns utvikling. Undersøkelsen så spesielt på hvordan minoritetsbarns utvikling var når barna var plassert hos slekt/nettverk innen samme minoritet kontra barn som var plassert majoritetshjem. De undersøkte også hvilke barrierer eller utfordringer som oppsto i forhold til selve plasseringen, og utfordringer som måtte oppstå på lang og kort sikt. Rapporten baserer seg på litteraturstudie og intervjuundersøkelser. Det ble intervjuet 7 fosterbarn med etnisk minoritetsbakgrunn, 13 tidligere fosterhjem, 2 biologiske foreldre, 8 kommunale barnevernstjenester, 4 fosterhjemstjenester, 7 innvandrerorganisasjoner/miljøer og andre (5). I intervjuene med barna og fosterforeldre var temaet oppfølging av barneverntjeneste, språk, religion og tradisjoner, ønsker for plassering og kontakt, tilknytning og tilhørighet. Resultatene av undersøkelsen viste at det var vanskelig å rekruttere fosterhjem med minoritetsbakgrunn, selv om mange innvandremiljøer var opptatt av at barna ikke skulle miste språk, kultur, religion og sin kontakt med det etniske miljøet. Noe av grunnen til dette var at mange innvandrerfamilier kunne ha en frykt og mistillit til barnevernet, og mangel på informasjon og kjennskap til barnevernet, samt kriterier knyttet til språk, bolig eller økonomi var et hinder. Men en del av barna hadde et ønske om å bo etnisk norske hjem. En grunn til dette var at barna assosierte etniske kjennetegn med den mishandlingen/omsorgssvikten de har blitt utsatt for. I rapporten kom det frem at barnevernet ikke iverksettes tilstrekkelige tiltak for at barnet skal få kontinuitet i sin kulturelle tilknytning. Fosterforeldre fikk ofte ansvaret for å sørge for den kulturelle oppfølgingen, og dette kunne være vanskelig å følge opp

ettersom barna som kom i fosterhjem ofte hadde andre primærbehov. Ofte var det barnets storfamilie som bidrar til videreføring av kultur, men mange av barna hadde lite kontakt med storfamilien. Barna i fosterhjem ønsket ofte å identifisere seg med fosterfamilien, og kunne da ta avstand fra sin egen kulturelle og etniske bakgrunn. Fosterforeldrene ønsket å legge til rette for barnas religiøse utøvelse, men opplevde at barna ønsket å ta avstand fra egen religion. Flere av barna sa de indentifiserer seg med fosterfamiliens livssyn, og det var flere som ikke betegnet seg som religiøse. Fosterforeldrene uttrykte at de ikke hadde nok kompetanse på hvordan de skulle legge til rett for at barna fikk kjennskap til egen bakgrunn, og hadde lite kunnskap om hvilken betydning det ville ha for barnets identitetsutvikling å kjenne til sin egen bakgrunn. Dette var noe fosterforeldrene ønsket mer og bedre veiledning om. Flere av barna beskrev seg som flerkulturelle, og at den kulturelle delen hadde blitt viktigere for dem etter hvert som de var blitt eldre. Noen punkter som har vært viktige i fosterhjemmene var at fosterhjemmet var åpne og romslige, der barna ble gitt mulighet for å opprettholde sine tradisjoner, morsmål og religion når barnet ønsket det, og at dette behovet ble møtt med anerkjennelse (Proba, 2017).

Aarset og Bredal (2018) har gitt ut en rapport som omhandler vedtak i fylkesnemda om omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. Rapporten baserer seg på an gjennomgang av 91 vedtak i fylkesnemda og 17 saksmapper arkivert i fylkesnemda (Aarset & Bredal, 2018). Det kommer frem i rapporten at barnevernet og fylkesnamda ikke hadde en kultursensitiv tilnærming når foreldrenes omsorgskompetanse ble kartlagt, men at et psykologiserende blikk preget vurderingene som var blitt tatt. Ved plassering av barn i fosterhjem ble det ikke tatt nok hensyn til barnets kultur, religion og språk. Kontinuitet i barnets kultur, religion og språk ble ofte bare tatt hensyn ved samvær mellom barnet og foreldrene. Forfatterne anbefaler at kontinuitet heller bør sees som et individuelt behov hos barnet og som en rettighet barnet har, og dette behovet bør ikke avhenge av hvorvidt barnet og foreldrene har samvær. Det kommer også frem i rapporten at barnets sitt grunnleggende omsorgsbehov var det som ble vektlagt når barnet ble plassert i fosterhjem, og barnets kultur, religion og språk var blitt mindre vektlagt (Aarset & Bredal, 2018).

I en Canandisk studie (Daniel, 2011) ble 9 fosterforeldre intervjuet om deres erfaring om fosterbarn med en annen kulturell bakgrunn. Mange av fosterforeldrene opplevde liten oppfølging av sosialtjenesten når det kom til barnets kulturelle utvikling. For de av fosterforeldrene som mottok veiledning om dette, så var det få så opplevde det som nyttig.

Mens andre ikke fikk noe tilbud om veiledning, og opplevde det som frustrerende. De fleste fosterforeldrene måtte selv ta initiativ til å oppsøke ressurser, aktiviteter og informasjon som bidrog til barnets kulturelle utvikling. Dette kunne blant annet være å ta kontakt med profesjonelle i lokalsamfunnet som de kunne diskutere kulturelle temaer med, men også å ta kontakt med barnets biologiske familie eller andre i lokalsamfunnet med samme opprinnelseskultur som barnet. Fosterforeldrene erfarte at når barnet var plassert hos fosterfamilien så var det opp til fosterforeldrene å integrere kultur i barnets liv. Dette var for noen det første møte med en slik kultur. Noen fosterforeldre erfarte å integrere barnets kultur i hverdagen uten å tenke noe mer over det. Dette kunne være gjennom matlaging, religiøs praksis, kulturelle tradisjoner, samtale med andre fra samme kultur eller gjennom kunst, bøker og film. Fosterforeldrene opplevde også å få svært lite informasjon fra sosialtjenesten, og opplevde at sosialarbeideren tilbakeholdt viktig informasjon om barnets kulturelle bakgrunn, hvor barnet var født og informasjon om barnets foreldre. Dette var noe som gjorde det vanskelig å følge opp barnets kulturelle utvikling. Noen få opplevde at sosialtjenesten hadde holdninger om at "hvite" fosterforeldre ikke egnet seg som fosterforeldre for "mørkhudede" barn. Noen fosterforeldre opplevde kommunikasjonsutfordringer, både med sosialtjenesten og barnets biologiske foreldre (Daniel, 2011). Denne studien viser noen av utfordringene fosterforeldrene kan erfare når man er fosterforeldre for barn med en annen kulturell bakgrunn, men den viser også hvordan fosterforeldre takler og løser utfordringene som oppstår for å støtte barnets kulturelle utvikling.

3.0 Begreper

I min problemstilling er det spesielt begrepene fosterhjem og etnisk minoritet som jeg utdyper litt mer, før jeg går over på den teoretiske rammen for oppgaven.

Fosterhjem blir i norsk sammenheng definert som et privat hjem der barnet blir plassert, når situasjonen tilsier at barnet ikke lenger kan bo hos sine foreldre (Barne- ungdom og familiedirektoratet, 2022). Dette kan være både ordinært fosterhjem, eller fosterhjem i slekt eller nært nettverk. Når enslige mindreårige blir plassert i fosterhjem er kravene for fosterhjem lik som med ordinære fosterhjem, samtidig stilles det noen ekstra krav til fosterforeldrene for å kunne møte barnets behov, blant annet ved å sette seg inn i barnets kultur, religion og tradisjoner, og ved å hjelpe barnet med å integrere seg i det norske samfunnet (barne- ungdom og familiedirektoratet, 2022).

Etnisk minoritet blir i følge likestillings- og diskrimineringsloven beskrevet som personer med annen «*nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk.*» (2017, §6 første ledd andre punkt.). I denne studien beskriver jeg barn som har en annen etnisitet enn majoriteten i samfunnet, på grunn av migrering, som barn med etnisk minoritetsbakgrunn. Det vil si at etniske minoritetsgrupper som ikke er migrert til landet, som samer eller arbeidsinnvandrere, ikke vil bli inkludert i denne studien, selv om de tilhører en etnisk minoritetsgruppe. Både barn som er førstegenerasjonsinnvandrere og andregenerasjonsinnvandrere (norskfødt med to innvandrereforeldre) blir beskrevet som barn med etnisk minoritetsbakgrunn.

I mine data omhandler mye av forskningen knyttet til enslige mindreårige asylsøkere som er plassert i fosterhjem. Enslige mindreårige asylsøkere (EMA) blir beskrevet som barn under 18 år, som innvandrere uten foreldre eller andre omsorgspersoner med seg, og søker om asyl (Barne- og familiedepartementet, 2021).

4.0 Teoretiske rammer

4.1 Kultur og kulturforståelse

Min studie omhandler barn med etnisk minoritetsbakgrunn som er barn som da kanskje opplever å måtte forholde seg til flere kulturer på en gang. Salole (2018, s. 35) beskriver disse barna som krysskulturelle barn, altså barn som må forholde seg til flere kulturer på en gang. For disse barna er flere kulturer mer vanlig enn uvanlig forholde seg til samtidig. For fosterforeldrene i studien handler det mer om å forstå barnas kultur og kunne bidra til den kulturelle utviklingen hos barna. Det er derfor viktig å sette seg inn i de teoretiske begrepene for kultur og kulturforståelse.

Kultur er noe som uttrykkes gjennom alt vi gjør, og består av et system av verdier, kunnskap, normer og ideer (Rugkåsa et al., 2017). Kulturen er dynamisk, noe som gjør at den er i stadig forandring. Kultur blir formet helt fra fødselen, der alle mennesker er blitt født inn i et samfunn med egne normer og verdier, som former hvordan vi tenker og tolker det vi ser, og hvordan vi reagerer og handler. Man kan si at kultur er tillært og skapt av det samfunnet vi er i, mens den samtidig er noe som blir overført nedover fra tidligere generasjoner (Eriksen & Sajjad, 2020, s.38). Mange av de verdiene, ferdighetene og kunnskapen vi bruker gjennom hverdagen har vi lært av våre foreldre eller andre omsorgspersoner, som de igjen har lært av sin foreldregenerasjon. Det er allikevel ikke den samme kulturen nå som det var for hundre år siden (Eriksen & Sajjad, 2020). Eriksen og Sajjad (2020, s.42) beskriver kultur som

«en mental matrise for handling», noe som betyr at vi handler på grunnlag av erfaringer, kunnskap og verdier som vi bærer med oss..

For å forstå kulturer kan vi dele kultur inn i tre overordnede perspektiver; evolusjonistisk, relativistisk og kontekstuell kulturforståelse (Skytte, 2019, s.20). En evolusjonistisk kulturforståelse handler om at man ser på de vesteuropeiske og nordamerikanske landene som de landene som har utviklet seg mest innenfor den samfunnsmessige og kulturelle utviklingen. Det blir derfor sett på som en selvfølge at disse utviklede kulturene kan tilby eller med andre ord påtvinge kulturen sin på land som er mindre utviklet. Argumentasjonen for disse landene eller kulturene vil være at de er høyere oppe på samfunnsutviklingsstigen og de derfor vet best om hva som er til det beste for landene lengre nede på stigen. Hollekim et. al (2016) fant i sin studie eksempler på denne måten å forstå kultur i barnevernet i Norge. Det ble forventet av barnevernet at etniske minoritetsforeldre måtte innrette seg etter hvordan barnevernet tolket hva som var det beste for barnet og den beste omsorgen etter de norske normene (Hollekim et al., 2016). Som en motpart til evolusjonistisk kulturforståelse har vi det kulturrelativistiske perspektivet (Skytte, 2019, s.21). I et kulturrelativistisk perspektiv har alle kulturer sine egne unike historier og måter å forstå logikk på, og det finnes mange forskjellige løsninger på grunnleggende problemer som alle er likeverdige løsninger. Kulturer blir forstått som avgrensede og lukkede universer, bestående av egne verdier og tradisjoner som nesten statisk blir videreført ifra generasjon til generasjon (Skytte, 2019, s.22). Fra et kulturrelativistisk perspektiv blir kulturer oppfattet som homogen og individer ifra den enkelte kulturen oppfattes som en representant for sin kultur. Tidligere har vi sett at dette kan være utfordrende i barnevernets arbeid med innvandrerfamilier, fordi saksbehandleren kan risikere å bare se familiens kultur, og da overser familiens sosiale utfordringer (Skytte, 2019, s. 23).

Å forstå kultur kontekstuell handler om at kultur er betinget av den nåværende lokale situasjonen. Karakteriske trekk hos etniske grupper er skapt utfra spesifikke omstendigheter som historiske hendelser, det sosiale samfunnet og den lokale politikken (Skytte, 2019, s. 24). Dette er subjektive trekk som skiller en gruppe fra en annen. Disse subjektive trekkene er det individene i gruppen selv som påpeker hos seg selv og sin gruppe, ved at de selv bruker disse forskjellene for å identifisere seg i sin gruppe. Det er bare de involverte i en gruppe som kan definere hvilken grense eller hva som er de kulturelle trekkene innenfor sin gruppe. De kulturelle trekkene blir da bare relevant i konkrete møter mellom mennesker i en annen gruppe eller med annen etnisk bakgrunn. Ved å ha en kontekstuell kulturforståelse kan man se

at det som oppfattes som spesifikke kulturelle trekk vil forandre seg ettersom de lokale omgivelsene også forandrer seg i det konkrete lokalsamfunnet individet har samspill med (Skytte, 2019, s. 25).

Feil kontekstualisering innebærer å være uenig med fremmede uten å forstå dem, ved at man tolker det man ser ut ifra sine egne verdier og målestokker (Eriksen & Sajjad, 2020, s.47). Det man ser blir da tatt ut av kontekst og satt inn i en kontekst som observatøren kjenner seg igjen i. Dette blir også sammenlignet for etnosentrisme, som er å sette sin kultur i sentrum og sammenligner alle andre kulturer ut fra din egen kultur (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 48). Man kan også risikere å legge for mye i kulturtolkningen, noe som kan føre til at man blir mest opptatt av kulturelle forhold, og derfor overser kompleksiteten i problematikken og handler på feil grunnlag (Rugkåsa et al., 2017, s. 57). At man tillegger mye av utfordringene man møter i profesjonelle settinger som kulturelt forankret, kan føre til at man overser sosiale urettferdigheter som kan ha bidratt til utfordringene og egentlig burde ha blitt tatt hånd om på et mer strukturelt nivå i samfunnet (Fylkesnes, 2018, s. 65). At man overser forhold som fattigdom og diskriminering, eller strukturelle og organisatoriske forhold, skaper kulturalisering. Man ser da på seg selv (som en majoritet i samfunnet) som kulturløs med nøytrale og universelle verdier, og tar for gitt sin egen forståelser som egentlig er kulturelt forankret (Fylkesnes, 2018, s. 66).

4.2 Identitet og tilhørighet

Identitet kan beskrives som noe som er grunnleggende sosialt, fordi det handler om hvordan vi ser oss selv igjennom og i forhold til andre (Eriksen, 2000, s. 239). Det handler om hvilke «kategorier» vi kan plassere oss selv i og hvilken plass vi har i samfunnet. Forskjellige kategorier kan for eksempel være kjønn, seksuell legning, livssyn, utseende og etnisitet (Bunkholdt, 2017, s. 242; Eriksen, 2000, s. 239). Identiteten henger også mye sammen med hvilken oppfatning vi har av oss selv. Dette kan være å ha et positivt selvbilde, men det kan også være et negativt selvbilde. Et positivt selvbilde blir ofte utviklet av å kjenne på mestringsfølelse i barndommen og i ungdomstiden. Å kjenne på mestring oppnår man ved at man føler seg sett og verdsatt, og erfarer mestring og føler seg kompetent. Et negativt selvbilde kan være konsekvens av lite erfaring av å mestre noe og følelsen av å være lite kompetente (Bunkholdt, 2017, s. 243). Kontinuitet i livet bidrar også til å skape og utvikle en identitet. Å kjenne sin livshistorie og oppleve en sammenheng gjennom livet, omgitt av de samme omsorgspersonene gir stabilitet og kontinuitet, som styrker følelsen av en egen

positive identitet. Barn som blir plassert i fosterhjem mangler ofte en slik stabilitet og kontinuitet og kan derfor utvikle en negativ identitetsfølelse, men også en uklar identitet. En uklar identitet er når man ikke helt vet hvem man er og hvilken rolle man har (Bunkholdt, 2017, s. 243). Migrasjon kan ofte føre til at mennesker kjenner på en utfordring når det kommer til det å definere seg selv i den nye samfunnsmessige konteksten. Det som tidligere definerte personens typiske trekk ved identiteten vil nå kanskje være irrelevant i den nye konteksten (Skytte, 2019, s. 117). Spesielt når det gjelder sider ved identiteten til barnet som tidligere ble vist positiv oppmerksomhet for, vil nå kanskje ikke bli lagt merke til i det nye majoritetssamfunnet (Skytte, 2019, s. 117). Dette kan føre til diskontinuitet i barnets selvforståelse, og kan bidra til et negativt selvbilde hos barnet. Det vil da være naturlig at barnet søker til sosiale kontekster som er mer lik barnets tidligere positive relasjoner. Det kan også være mer utfordrende for minoritetsbarn i fosterhjem når barnet skal forholde seg til både majoritets- og minoritetskulturelle situasjoner i hverdagen. Å ha kontinuitet hverdagsrutiner vil da kunne virke som en buffer mot forandring og ustabilitet (Skytte, 2019, s. 130).

Identitet kan også være skiftende etter situasjonen, konteksten og relasjon (Eriksen, 2000, s. 241; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 104). Dette handler om at der man er her og nå vil være avgjørende for hvilken identitet man gir seg selv. Et eksempel er når ungdommer med ulike minoritetsbakgrunner samles og føler et fellesskap, fordi de i den norske konteksten vil ha en mer samlet identitet enn det de kan føle at de har hver for seg. Det vi ser her er at identitet fremstår i konkrete sosiale og kulturelle sammenhenger, og når situasjonen forandrer seg så forandrer også identiteten seg (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 102). En person kan derfor ha flere identiteter som kommer frem og skifter etter hvert som konteksten skifter. Men noen deler av identiteten vil ikke kunne forandres, som for eksempel morsmål og hudfarge (Eriksen, 2000, s. 240). Men det er ikke alltid den etniske identiteten som spiller størst rolle for den enkelte, men heller andre sider ved identiteten som er viktigere og som personen føler seg mer vel i (Skytte, 2019, s. 123). Konteksten personen befinner seg i avhenger både av hvilket sosialt fellesskap en er aktiv i, men også av det som blir definert av samfunnet som den sosiale virkeligheten og som den dominerende tankemåten (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 107).

Et av aspektene ved identitet er etnisk identitet. Etnisk identitet kan vi dele inn i tre forskjellige kategorier; personlig-, sosial- og kollektiv etnisk identitet (Skytte, 2019, s. 123). Personlig etnisk identitet handler om personens selvforståelse, som nemt tidligere, og hva det

er som unikt ved denne personen. Sosial etnisk identitet handler om hvilken gruppe man setter seg selv og andre i. Vi kan dele sosial etnisk identitet inn i to aspekter; internt og eksternt. Det interne aspektet er personens subjektive forståelse av hvilken gruppe han/hun passer inn i, og hvor han/hun er i forhold til andre etniske grupper i samfunnet. Det eksterne aspektet er andres oppfatning av hvilken etnisk gruppe personen passer inn i (Skytte, 2019, s. 123). Kollektiv etnisk identitet er identiteten man får gjennom språk, utseende, område/territorium og kulturelle symboler. I dette aspektet oppfylles to grunnleggende menneskelige behov nemlig behovet for sosial tilhørighet og behovet for kontinuitet (Skytte, 2019, s. 124).

Sosial identitet handler om hvordan vi ser på oss selv i sosiale sammenhenger, og hvem vi identifiserer oss med og har tilhørighet til. Familie, venner og miljø er med på å utvikle identiteten, samt geografisk tilhørighet og forskjellige typer felleskap, kultur og religion. «Kultur tillegges stor vekt i barnets identitetsutvikling, og det er dermed viktig å ta tilbørlig hensyn til barnets kulturelle bakgrunn ved omsorgsovertakelse» (Rugkåsa et al., 2017, s. 25). Etniske minoritetsbarn som er plassert utenfor hjemmet kan befinne seg i situasjoner der barnets identitetsutvikling vil få en annen utvikling enn den ville fått om barnet fortsatt bodde hos sine foreldre. Foreldrenes verdier, kulturelle tilhørighet og religion vil da ikke ha like mye innvirkning på barnet, og barnet vil få mer innvirkning fra sine fosterforeldres verdier, kultur og religion. Barnets identitetsutvikling er en prosess, der barnet kan ta en aktiv rolle, og utviklingen påvirkes av erfaringer, sosiale relasjoner, kontekster og normative føringer (Hansen & Flaskerud, 2020).

4.3 Homing

Homing er et relativt nytt konsept som refererer til menneskers utviklingspotensial for å knytte en følelse av hjem til sin livssituasjon. For barn i fosterhjem, som kommer i en ny livssituasjon, vil et slikt begrep være nyttig for å kunne bidra barnet med å skape det som for barnet vil være en følelse av hjemme. Et hjem er for mange et sted som blir påvirket av særegne materielle og sosiale settinger (Boccagni, 2017, s. 4). Sosiale settinger i hjemmet kan være familiemedlemmer, partnere, slektninger venner og naboer, og disse sosiale settingene kan ha like mye eller mer å si for følelsen av et hjem, enn hvor hjemmet er plassert og det materielle man omgir seg med (Boccagni, 2017, s. 4). Barn kan ofte oppleve å føle seg mer hjemme når de har venner i nærområdet (Salole, 2018, s. 174). Et hjem kan forstås og oppleves på forskjellige måter, og det kan også befinne seg på forskjellige steder i løpet av livet. Hvor man er i livsløpet vil også kunne si noe om hva man trenger i et hjem og hva som

har betydning for følelsen av et hjem. For et barn med innvandrereforeldre kan et hjem også oppfattes som der foreldrene har bodd før, selv om barna aldri har besøkt denne plassen, men har fått tilknytning til plassen gjennom foreldrenes fortellinger (Salole, 2018, s. 170). Et hjem kan ikke alene være betegnelsen på en plass, men må også ha en følelsesmessig tilknytning, opplevelser og erfaringer knyttet til denne plassen (Boccagni, 2017, s. 5). Boccagni (2017, s. 7) beskriver tre grunnleggende forutsetninger for oppnåelsen av opplevelsen av et hjem. Den første forutsetningen er opplevelsen av trygghet. Trygghet er en personlig følelse av beskyttelse og integritet som er knyttet til et bestemt sted. Dette innebærer at utenforstående ikke skal ha fri tilgang til dette stedet og personens privatliv og identitet. Den neste forutsetningen er opplevelsen at noe er familiært. Dette innebærer både familiært i en følelsesmessig forstand, men også når det gjelder intimitet og komfort. Stabilitet, rutiner, kontinuitet og varighet i hjemmet bidrar til fortrolighet. Den tredje og siste forutsetningen er opplevelsen av kontroll. Kontroll i denne settingen er autonomi, der man kan selv bestemme sted i forhold til sine behov og smak. Det innebærer også autonomi i å uttrykke seg, og i å kunne trekke seg tilbake fra det offentlige rom (Boccagni, 2017, s. 7).

Homing handler som sagt om selve utvikling et menneske går igjennom for å oppnå det som føles som hjemme. Dette gjøres i lys av eiendeler, muligheter og tilgangen på ressurser i omgivelsene (Boccagni, 2017, s. 23). Homing kan ses på som en personlig prosess eller en utvikling, der man beveger seg mot det ideelle ønsket om hvordan et hjem skal være. Man kan se på det som at man bygger en bro over et gap, fra det som er det reelle hjemmet til det som er det ideelle hjemmet. Denne brobyggeprosessen påvirkes av hvor stor gapet er, individets innsats for å bygge broen og hvilke ressurser som er tilgjengelige for å bygge broen. Det er tre verdiladede dimensjoner som jobber sammen i denne prosessen. Den ene er hvordan hjemmet forventes å være, hva som er normen, tatt i betraktning det sosiale miljøet, verdier og kulturell bakgrunn. Den andre er en emosjonell side, som handler om hvordan noe føles som hjemme. Dette kan være visse materiell som, som møbler, tekstiler, eller farger/mønstre på veggen, som føles mer som hjemme enn andre, eller det kan være sosiale settinger som føles mer som hjemme enn andre. Den tredje dimensjonen er det praktiske, og handler om hvordan ting blir gjort og hvorfor, men også om hva som er de materielle og relasjonelle godene av denne måten å gjøre ting på (Boccagni, 2017, s. 23). Homing er noe som må sees på individnivå, fordi den varierer fra person til person. Dette er fordi at det som føles som hjemme for en person ikke nødvendigvis vil kunne føles som hjemme for en annen. Prosessen er en

interaktiv prosess og den forandrer seg etter hvert i livsløpet, ettersom livet er i stadig forandring (Boccagni, 2017, s. 23).

Migranter som har opplevd å måtte løsrive seg fra sine tidligere hjem, vil kunne ha god nytte av en sosial praksis som bidrar til at de kan rekonstruere eller gjenoppbygge, det som for dem har vært meningsfulle omgivelser, følelser og relasjoner i et hjem (Boccagni, 2017, s. 26). De fleste migranter har minner fra sine tidligere hjem og har derfor med seg noen oppfatninger om hvordan et passende hjem skal se ut, hvilke husholdningsutstyr som trengs i et hjem, og hvilke verdier og livsstil som er forbundet med et hjem. Dette er oppfatninger som er formet biografisk, men også gjennom kultur (Boccagni, 2017, s. 73). For å oppnå en følelse hjemme i det nye samfunnet, kan migranter oppleve det som en nødvendighet å investere tid i å knytte seg til ikke-hjemlige omgivelser. Dette kan være en tidkrevende prosess som i bunn og grunn gjør at de blir assimilert inn det nye samfunnet (Boccagni, 2017, s. 69). Det kan også være tilfelle at migrantene har betydningsfulle bånd til etterlatt familie og venner, som kan påvirke hvordan og i hvilken grad migrantene føler seg hjemme i det nye samfunnet. Migrantens evne til å utvikle interaksjon i det nye miljøet og snakke språket, vil også påvirke hvor mye de føler seg som hjemme (Boccagni, 2017, s. 79).

5.0 Metode

For å kartlegge forskningsstudier som har undersøkt hva som er barnets og fosterforeldrenes erfaringer med å bo og leve sammen, så er et sosialkonstruktivistisk syn på hvordan kunnskap skapes mest relevant. Sosialkonstruktisme handler om at mennesker konstruerer deres kunnskap om verden utfra deres interaksjoner og oppfatninger (Burr, 2003, s. 4; Neuman, 2011, s. 102). Disse interaksjonene vil i et sosialkonstruktivistisk perspektiv bære preg av sosiale krefter i samfunnet (Burr, 2003, s. 20). Empiriske data som blir benyttet i litteraturen om erfaringer fra plassering i fosterhjem vil bære preget av sosiale konstruksjoner i samfunnet og i kulturen. I sosialkonstruktivistisk forskning er objektivitet noe som blir betraktet som umulig, siden alle vil oppfatte verden subjektivt etter hvilket perspektiv de har (Burr, 2003, s. 152). Jeg vil derfor i min studie vil jeg prøve å fremheve de forskjellige erfaringene fosterbarn med etnisk minoritetsbakgrunn og fosterforeldre måtte ha om å leve sammen, gjennom å kartlegge forskning som allerede er blitt utført. I et sosialkonstruktivistisk perspektiv må man også huske på at forskerne som har utført de aktuelle studiene har preget studien med sin tilnærming til det stilte forskningsspørsmålet, og med sin interaksjon til sitt datamateriale og eventuelt til studiens populasjon/deltakere. Selv om en scoping review kan ha preg av mer

oppsummering av forefinnende kunnskap, vil jeg som forsker likevel være en del av forskningsproduksjonen.

5.1 Forskningsdesign

Forskningsmetoden som ble brukt er scoping review. Scoping review er en litteraturstudie som ofte blir brukt for å kartlegge bredt rundt et tema. En scoping review er en god metode for å oppnå et godt og klart blikk over mengden litteratur rundt et tema. Dette gir oss oversikt over hva som er blitt forsket på og hvilke faktorer og karakteristiske trekk forskningen har hatt, samt metoder og tilnærminger som er blitt brukt i forskningen. En scoping review vil også synliggjøre om det er områder som mangler kunnskap (Arksey & O'Malley, 2005; Munn et al., 2018). Arksey & O'Malley (2005) trekker spesielt frem fire gode grunner for å bruke scoping review. Den første er for å kartlegge omfanget og aktiviteten rundt et tema, og få en oversikt over hvilke type studier som er blitt gjennomført og hvilke problemstillinger som er blitt adressert. Den andre grunnen er for å fastslå verdien av utføre en systematisk litteraturgjennomgang på et senere tidspunkt, og om det i det hele tatt er nok litteratur. Den tredje grunnen er for å kunne bidra med en oppsummerende og informativ gjennomgang av funn om temaet, som kan bidra til forskning, politikere, beslutningstakere og forbrukere som ellers ikke har tid eller ressurser til å utføre en slik kartleggingsstudie. Den fjerde grunnen er at det lettere vil kunne synliggjøre hull i forskningsfeltet, og dermed øke verdien av videre forskning på feltet (Arksey & O'Malley, 2005). Peters et al. (2020) har også formulert seks punkter for hvorfor en scoping review bør gjennomføres, der ett av punktene er for å identifisere karakteristiske nøkkeltrekk og faktorer ved forskningen, og et annet punkt er å kartlegge nøkkelkonsepter og defineringer i litteraturen. Siden scoping review er en kartleggings studie, så vil ikke forskningsartiklene bli plukket ut etter kvalitet, slik som i en systematisk litteraturstudie. Men de vil bli plukket ut etter inklusjons og eksklusjons kriterier som er satt på forhånd ut ifra forskningsspørsmålet. Dette skal jeg komme mer tilbake til når jeg diskuterer utvalg av studier.

Forskningsprosessen rammer jeg inn i fem steg for å vise til en transparent og oversiktlig studie (Arksey & O'Malley, 2005). Denne måten å ramme inn prosessen er ganske lik en systematisk litteraturstudie, og den bidrar til at studien vil være etterprøvable og pålitelig. Stegene er: (1) å identifisere forskningsspørsmålet, (2) å identifisere relevante studier, (3) utvalg av studier, (4) kartlegge data og (5) å samle, oppsummere og rapportere data (Arksey &

O'Malley, 2005). I det femte steget anbefaler Arksey og O'Malley (2005) å analysere data, noe jeg gjorde ved å bruke Braun og Clarke (2006) guide til tematisk analyse.

5.2 Første steg: Identifisere forskningsspørsmålet

I en systematisk litteraturstudie er forskningsspørsmålet ofte konsentrert rundt ett spesielt spørsmål, mens i en scoping review er spørsmålet heller bredt. Dette for å kunne få en større oversikt over feltet og for å være inkluderende for flere typer studier, både kvalitative og kvantitative studier. Arksey og O'Malley(2005) anbefaler å et mer åpent forskningsspørsmål for å sikre at studien dekker et bredt nok område. I starten av studien hadde jeg et forskningsspørsmål som inneholdt både fosterbarnet, barnets biologiske foreldre, fosterforeldre og saksbehandlers erfaringer med plassering i fosterhjem når barnet hadde etnisk minoritetsbakgrunn. Underveis i søkeprosessen vurderte jeg om søkeområdet trengtes å snevres mer inn etter hvor mye forskning som er tilgjengelig. Dette forskningsspørsmålet ble snevret inn etter som jeg fant lite mot nesten ingenting om barnets biologiske foreldres erfaring om når barnet er plassert i fosterhjem. Om saksbehandlerens ble det vurdert at datamaterialet ble for omfattende for en masteroppgave, og tok derfor saksbehandlere bort fra forskningsspørsmålet. Jeg kom derfor frem til at jeg i forskningsspørsmålet spør jeg etter empirisk forskning rundt temaet etniske minoritetsbarn i fosterhjem, og jeg søker etter å finne forskning om barnets og fosterforeldrenes erfaringer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn.

5.3 Andre steg: identifisere relevante studier

For å prøve å dekke et større område har jeg brukt flere elektroniske databaser i søket. Databasene som ble brukt var Webofscience.com og PsycInfo, der søkeordene var på engelsk, og Oria.no og Idunn.no, der søkeordene var på norsk. I en scoping review skal det som sagt være et bredt og omfattende søk, men med hensyn til tid og kapasitet ble det satt noen kriterier for søket. Disse kriteriene var at det skulle være publiserte fagfellevurderte artikler i tidsskrift, språket skulle være enten norsk eller engelsk, og artiklene måtte inneholde empirisk forskning. Tidsepoken ble satt fra 2006 til 2021. I søket mitt viste resultatet hovedsakelig artikler som var publisert i Europa, men jeg fant også artikler fra Canada som jeg vurderte som relevant for forskningsspørsmålet. Resultatet viste også noen artikler fra USA, men jeg ekskluderte disse artiklene fra funnene fordi jeg vurderte at konteksten var mer forskjellig fra den europeiske, samt at omfanget av studien ville blitt for stor for en masteroppgave om disse dataene skulle bli tatt med.

Søkeordene som ble brukt var:

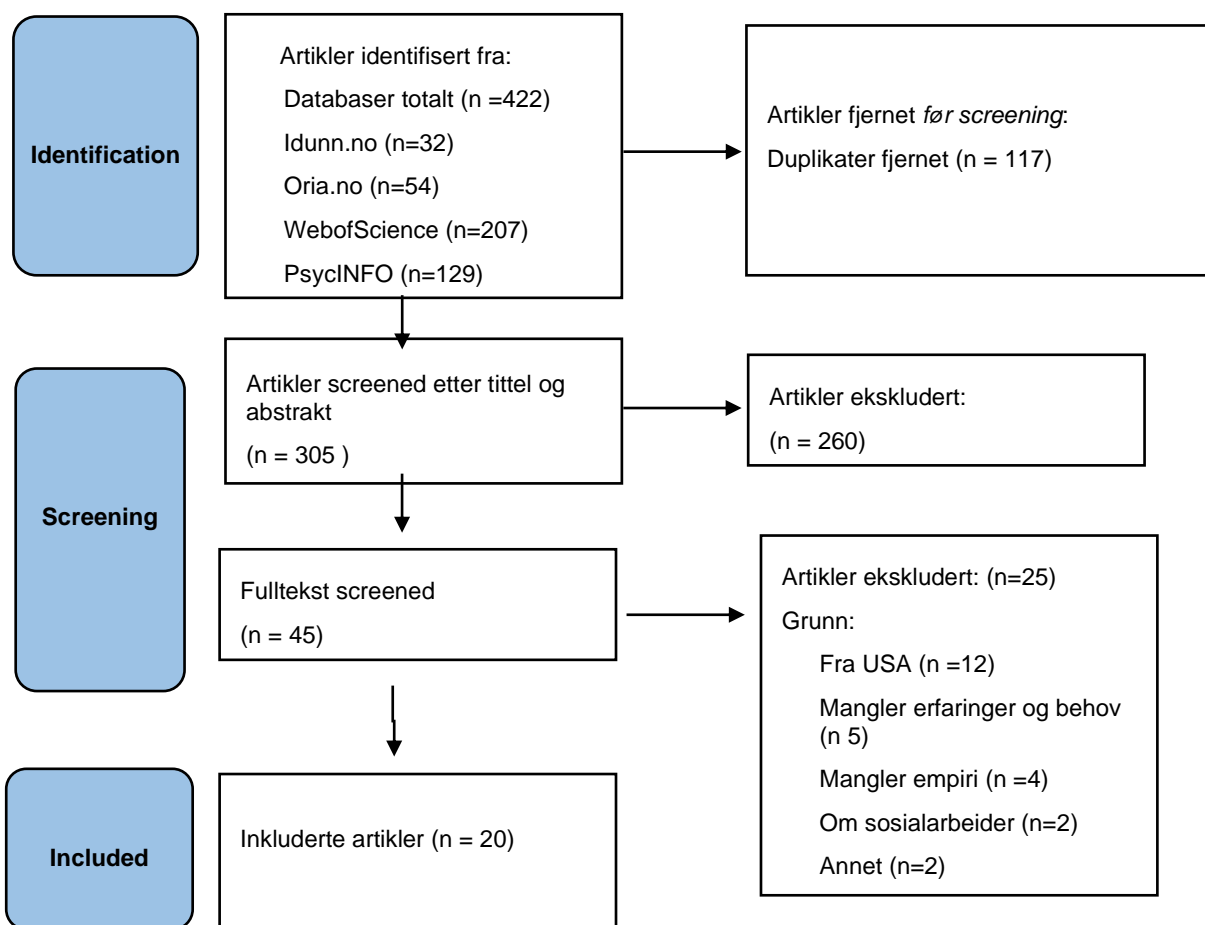
Søkeord engelsk	AND
Immigrant OR Migrant OR "Ethnic minorit*" OR "Cultural matching" OR refugee OR asylum OR unaccompanied	"Foster care" OR "foster home*" OR "foster family" OR "foster placement*" OR "foster parent*" OR "foster child*" OR "kinship care" OR "kinship placement" OR "out of home placement" OR "out of home care"
Søkeord norsk	AND
"etnisk minoritet" OR flyktning OR immigrant OR "enslige mindreårige" OR minoritetsbarn OR minoritetsforeldre OR minoritetsfamilier	fosterhjem OR fosterforeldre OR fosterbarn OR fosterheim

5.4 Tredje steg: utvalg av studier

Etter å ha identifisert relevante studier var det neste steget prosessen å velge ut studier som til slutt ville representere datamaterialet. Jeg satte kriterier som først og fremst gikk ut ifra forskningsspørsmålet. Inklusjonskriteriene er språk: norsk eller engelsk, årstall: siste 15 år, populasjon: etniske minoritetsbarn og fosterforeldre, land i Europa (pluss Canada), og type litteratur: primærstudier, og som måtte innhold empiri om erfaring fra etniske minoritetsbarn som var eller hadde vært plassert i fosterhjem, og/eller empiri om erfaring fra fosterforeldre som hadde eller hadde hatt etnisk minoritetsbarn plassert hos seg.

Jeg benyttet et «PRISMA flow diagram» for å presentere prosessen av utvalget av studier. Et «PRISMA flow diagram» viser hvordan innsamling av data har gått fra første steg som er å identifisere studier til siste steg som er studiene som er blitt inkludert som datamateriale i litteraturstudien (Peters et al., 2015). I den første delen av flow diagrammet blir det beskrevet hvor mange studier er som blitt identifisert, og fra hvilken database eller andre kilder studiene ble innhentet fra. Alle studiene ble registrert i Endnote, i hver sine mapper etter hvilken kilde de kom fra. Det neste steget var å fjerne duplikater. Dette ble først gjort elektronisk i Endnote, og så gikk jeg igjennom Endnote manuelt og fjernet duplikater som ikke var blitt registrert av Endnote. Det neste steget var å velge ut studier ut ifra tittel og abstrakt. Ved studier som jeg ikke kunne ekskludere med sikkerhet etter å ha lest tittel og abstrakt, lastet jeg ned fulltekst

for, og vurderte de deretter. Det siste steget i utvalgsprosessen var å laste ned fulltekstdokumenter til artiklene som var igjen etter forrige steg. De artiklene som da ble ekskludert har jeg oppgitt en oppsummering av grunner for at de ble ekskludert. En av grunnene for ekskludering var at studien omhandlet bare sosialarbeiderens erfaringer. Grunnen til at disse artiklene var komt med så langt i prosessen var at jeg i starten av studien også hadde med sosialarbeiderens eller saksbehandlerens erfaringer i forskningsspørsmålet, men at dette ble tatt ut på grunn av for mye datamateriale for denne masteroppgaven, det samme gjelder for artikler fra USA.

5.5 Fjerde steg: kartlegge data

Studiene som ble valgt ut til å bli inkludert i litteraturstudien ble kartlagt i et kartleggingsskjema. Dette er et skjema som gir en god oversikt over de forskjellige studiene og over hvilken type studie det er, samt en oversikt over hvilken populasjon det er forsket på i studiene. Dette gir også en god oversikt over de forskjellige resultatene studiene har, som gjør at man lett kan få en oversikt over om det er noen områder det er forsket lite på, eller eventuelt om det er spesielle resultater som er gjentakende. Skjemaet består av kategoriene:

forfatter(e), år for publikasjon, land, studiens mål, metode, populasjon, viktige resultat fra studien som er relevant for min problemstilling og studiens begrensninger. I den siste kategorier om begrensninger var det studiens egen beskrivelse av begrensninger som ble ført inn i skjema.

5.6 Femte steg: samle, oppsummere og rapportere data

Siden en scoping review ikke direkte skal analysere og produsere ny informasjon, skal den heller synliggjøre og kartlegge eksisterende litteratur. Derfor er det viktig å ikke tillegge mer tolkning til resultatene enn en god beskrivende analyse av konsept, populasjon og kontekst fra studiene (Peters et al., 2020). Jeg oppsummerer og presenterer dataene i to forskjellige seksjoner. Den første er presentasjon av PRISMA flow diagrammet, som viser søkeprosessen og hvordan datamaterialet er blitt valgt ut. Den andre seksjonen er en visuell presentasjon i form av en kartleggingstabell av funn fra studiene som er av relevans til forskningsspørsmålet. Jeg har gjennomført en tematisk analyse for å fremheve temaer fra datamaterialet, som jeg presenterer skriftlig i artikkelens funnkapittel, og som jeg har drøftet opp mot teori og forskning i artikkelens drøftingskapittel, og presentert i artikkelen.

I analyseprosessen brukte jeg tematisk analyse, og referer til Braun og Clarke (2006) sin guide for tematisk analyse. Denne metoden bidrog til å identifisere, analysere og rapportere temaer jeg fant i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Et tema blir beskrevet av Braun og Clark som noe som fanger opp noe viktig i forhold til forskningsspørsmålet og som representere et slags gjennomgående mønster i datamaterialet. Det trenger nødvendigvis ikke å representere det mønsteret som fremtrer som tydeligst eller størst, men det må komme frem av datamaterialet. Av de temaene som er blitt tatt med i denne studien er alle gått igjennom en vurdering, der jeg har vurdert om temaene er relevante og om de fanger opp noe viktig for å kunne få svar på problemstillingen. For hvert tema har jeg gitt en rik beskrivelse av i studiens artikkel, der det kommer tydelig frem hvilke funn fra datamaterialet som underbygger hvilket tema. Jeg har ikke tilført mine egne beskrivelser til funnene, men jeg har brukt beskrivelser som ble brukt i datamaterialet. I drøftingen derimot har jeg brukt mine egne beskrivelser av funnene for å knytte funnene opp mot forskning og teori. Braun og Clark (2006) beskriver et konstruktivistisk perspektiv i tematisk analyse som å forstå meninger og erfaringer som sosialt konstruerte og reproduserte. Tematisk analyse vil derfor søke etter strukturelle forhold og sosiokulturelle kontekster i et teoretisk perspektiv, som vil forklare den individuelle erfaringen eller meningen som er dokumentert (Braun & Clarke, 2006).

Braun og Clarke (2006) sin guide til tematisk analyse består av seks faser. Første fase besto av å gjøre seg kjent med datamaterialet. Dette ble gjort ved at jeg leste gjennom alle de 20 artiklene i kartleggingsprosessen. Imens jeg leste gjennom artiklene markerte jeg i teksten alle viktige elementer jeg vurderte som relevante for mitt forskningsspørsmål. Fase to besto av å føre inn viktige funn i kartleggingstabellen. Der førte jeg også opp om det var erfaringer fra barnet eller fosterforeldrene som var datamaterialet. Eller om det var funn som ikke skilte mellom barnet eller fosterforeldrenes erfaring. I tabellen førte jeg opp datamaterialet i en oppsummerende form, for å kunne få plass til det konkrete datamaterialet ved å bruke mindre ord, noe som er passende for en tabell. Fase tre bestod av å søke etter tema. Dette gjorde jeg ved å føre inn alle de relevante funnene fra tabellen inn i et nytt skjema, der jeg samlet barnas erfaringer på en side og fosterforeldrenes erfaringer på en annen. Det var da lettere å kode datamaterialet opp i forskjellige temaer som etnisitet, kultur, religion, språk, kontakt med andre av samme etnisitet, tilhørighet, medvirkning, utfordringer, diskriminering, behov, og informasjon. Jeg opplevde også at noe av datamaterialet kunne passe under flere temaer, eller at det ikke helt passet inn under noe tema. Den fjerde fasen besto av å gå igjennom alle temaene og vurdere om temaene overlappet hverandre og om det var behov for nye temaer som var mer beskrivende. I denne fasen fant jeg nye temaer der datamaterialet fra både barnas og fosterforeldrenes erfaringer komplementerte hverandre, eller satte søkelyset på de forskjellige erfaringene de måtte ha rundt det samme temaet. Den femte fasen besto av å definere og navngi temaene. I denne fasen samlet jeg temaene opp i tre hovedkategorier, som jeg presenterer i artikkelen. Jeg kom frem til disse kategoriene i drøfting med min veileder underveis i prosessen. Disse kategoriene er «Etnisitet, språk og religion», «Å føle seg som hjemme» og «Viktigheten av informasjon og gode verktøy». I presentasjonen av disse temaene har jeg undertemaer som presenteres i hvert sitt avsnitt. Den sjettede og siste fasen var å rapportere funnene fra analysen. Dette blir rapportert i studiens artikkel der funnene blir presentert i skriftlig form, der temaene kommer tydelig frem. Den skriftlige delen av funnkapittelet er komplementær til kartleggingstabellen av de 20 artiklene.

5.7 Kvalitet

For å sikre kvaliteten på studien har jeg vært tydelig på hvordan jeg har gått frem i studien, tydeliggjort prosessen, jobbet systematisk og synliggjort vurderinger jeg har tatt, gjennom PRISMA Flow diagrammet og visuelle tabeller. I presentasjonen av funnene har det vært viktig at alle studiene som er blitt tatt med som data, ikke er blitt vurdert på kvalitet av studien, men at studiene ble tatt med på grunnlag av kriteriene som ble satt. Datamaterialet

har vært styrende for studien, noe som kommer tydelig frem ved at studiens problemstilling er blitt tilpasset og snevert inn etter datamaterialets omfang. Studien dekker bredt om problemstillingen. Jeg vil også påstå at min bakgrunn som utdannet barnevernspedagog bidrar til å styrke oppgaven, ved at dette er tematikk som jeg er kjent med fra før, og som jeg har stor interesse for.

6.0 Referanseliste:

- Aarset, M., & Bredal, A. (2018). Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. En gjennomgang av saker i fylkesnemnda. In: Oslo Metropolitan University - OsloMet: NOVA.
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International journal of social research methodology*, 8(1), 19-32.
<https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Barne- og familiedepartementet. (2021). *Enslige mindreårige asylsøkere*. Regjeringen.no
Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern/enslige-mindrearige-asylsokere/id2465298/>
- barne- ungdom og familiedirektoratet. (2022). *Fosterhjem for enslige mindreårige flyktninger*. Bufdir.no. <https://ny.bufdir.no/fosterhjem/ulike-typer-fosterhjem/fosterhjem-for-enslige-mindrearige-flyktninger/>
- Barne- ungdom og familiedirektoratet. (2022). *Ulike typer fosterhjem*.
<https://ny.bufdir.no/fosterhjem/ulike-typer-fosterhjem/>
- Barnevernlova. (1992). *Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100)*. Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Boccagni, P. (2017). *Migration and the Search for Home : Mapping Domestic Space in Migrants' Everyday Lives* (1st ed. 2017. ed.). Palgrave Macmillan US.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bunkholdt, V. (2017). *Fosterhjemsarbeid : fra rekruttering til tilbakeføring* (4. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism* (2nd ed.). Routledge.

- Daniel, E. (2011). Fostering cultural development: Foster parents' perspectives. *Children and youth services review*, 33(11), 2230-2240.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2011.07.005>
- Eriksen, T. H. (2000). Sosial identitet, etnisk tilhørighet, nasjonalisme, tid og sted. I F. S. Nielsen & O. H. Smedal (Red.), *Mellom himmel og jord* (. 239-273). Fagbokforl.
- Eriksen, T. H., & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utgave. ed.). Gyldendal.
- FNs konvensjon om barnets rettigheter. (1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter : vedtatt av de Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991*. Barne- og familiedepartementet.
- Fylkesnes, M. K. (2018). *Frykt, forhandlinger og deltakelse : ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i møte med den norske barnevernstjenesten*. [Doktorgradsavhandling] Universitetet i Bergen.
- Hansen, T., & Flakerud, I. (2020). Familiens betydning for ungdoms religiøse identitetsutvikling Ungdom med muslimsk bakgrunn i fosterhjem.
<https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2020-01-04>
- Hollekim, R., Anderssen, N., & Daniel, M. (2016). Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian Child Welfare Services meets immigrant families. *Children and youth services review*, 60, 52-60.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2015.11.004>
- Likestillings- og diskrimineringsloven (2017). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (LOV-2017-06-16-51). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>
- Munn, Z., Peters, M. D. J., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Med Res Methodol*, 18(1), 143-143.
<https://doi.org/10.1186/s12874-018-0611-x>
- Neuman, W. L. (2011). *Social research methods : qualitative and quantitative approaches* (7th ed. ed.). Pearson.

- Peters, M. D. J., Godfrey, C. M., Khalil, H., McInerney, P., Parker, D., & Soares, C. B. (2015). Guidance for conducting systematic scoping reviews. *Int J Evid Based Healthc*, 13(3), 141-146. <https://doi.org/10.1097/xeb.0000000000000050>
- Peters, M. D. J., Marnie, C., Tricco, A. C., Pollock, D., Munn, Z., Alexander, L., . . . Khalil, H. (2020). Updated methodological guidance for the conduct of scoping reviews. *JBIEvidence Synthesis*, 18(10), 2119-2126. <https://doi.org/10.11124/jbies-20-00167>
- Proba, S. (2017). *Barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem (Proba-rapport nr. 2017-03)*. Proba samfunnsanalyse. https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Barn_med_minoritetsbakgrunn_i_fosterhjem.pdf
- Prop.133 L. (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernsloven* Barne- og familiedepartementet Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=1>
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S., & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv : sosialt arbeid med barn og familier*. Gyldendal akademisk.
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet : om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst* (2. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Sandberg, K. (2004). Inkorporeringen av FNs barnekonvensjon i norsk rett. *Kritisk juss (Online)*(4), 316-329.
- Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3. utgave. ed.). Gyldendal.

Artikkel

Sammendrag

I Norge er det en overrepresentasjon av barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn som mottar omsorgstiltak fra barnevernet. Denne studiens formål er å undersøke hvordan barn og fosterforeldre erfarer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn. Det ble brukt scoping review som metode, og 20 artikler ble identifisert, kartlagt og tematisk analysert. Funn fra artiklene viste at barn opplevde tap av kulturell identitetsutvikling, og trenger fosterforeldre som legger til rette for den kulturelle utviklingen. Mange fosterforelder opplevde å få lite informasjon, støtte og veiledning for å kunne imøtekomme barnets behov. Både barna og fosterforeldre hadde gode erfaringer når barnet ble tatt imot som en del av familien, og fosterforeldrene viste tillit, støtte og åpenhet mot barnet. Kulturell kontinuitet opplevdes som positivt av både fosterforeldre og barna. Funn fra datamaterialet ble drøftet i lys av homing begrepet.

Innledning

Barn og unge med innvandrerbakgrunn i Norge er overrepresentert i barnevernet når det gjelder omsorgstiltak. Statistisk sentralbyrå (2021a) viser at i løpet av 2020 så var det 876 barn som hadde innvandrerbakgrunn, og 1094 barn som var norskfødte med innvandrerforeldre av til sammen 9297 barn og unge i Norge som fikk omsorgstiltak (Statistisk sentralbyrå, 2021a). Av barn med plasseringstiltak så var det 74,5% av barna som var plassert i fosterhjem (Statistisk sentralbyrå, 2021b). Forskning viser at barnevernet ikke alltid setter inn tilstrekkelige tiltak for at barnet skal få kontinuitet i sin kulturelle, religiøse og språklige tilknytning når barnet er/blir plassert i fosterhjem (Aarset & Bredal, 2018; Proba, 2017). Det er ofte barnets grunnleggende behov som blir vektlagt når barnet skal plasseres i fosterhjem, og kontinuitet av barnets kultur, religion og språk blir ofte bare tatt hensyn til gjennom samvær mellom barnet og de biologiske foreldrene (Aarset & Bredal, 2018). Men den kulturelle kontinuiteten kan ofte bli fosterforeldrene sitt ansvar å følge opp (Proba, 2017). Dette er i noen tilfeller utfordrende for fosterforeldrene, fordi det ofte er andre mer akutte primærbehov hos barna som må følges opp. Barna som blir plassert i fosterhjem kan også oppleve at kulturelle kjennetegn blir assosiert med mishandling/omsorgssvikt som barnet erfarte da de bodde hos sine biologiske foreldre, og av den grunn har et ønske om å ta helt avstand fra sine kulturelle røtter. Noen barn i fosterhjem opplever også et ønske om å identifisere seg med

fosterfamilien, og av den grunn tar avstand fra sin kulturelle og etniske bakgrunn. Noen barn vil kanskje beskrive seg som flerkulturelle, og etter hvert som de blir eldre blir den kulturelle identiteten viktigere for dem (Proba, 2017). Barnets individuelle behov for kulturell kontinuitet er en rettighet barnet har, og bør ikke avhenge av hvorvidt barnet har samvær med sine biologiske foreldre eller ikke, uttrykker Aarset og Bredal (2018).

Det er blitt gjennomført to litteraturstudier som omhandler temaet barn med etnisk minoritetsbakgrunn i fosterhjem. Den ene er en systematisk litteraturstudie som har undersøkt hvilken empirisk litteratur som forteller noe om barnets identitetsutvikling i et tverrkulturelt fosterhjem, eller der barn er adoptert inn i en tverrkulturell familie (Degener et al., 2021b). Degener et al. (2021b) har i studien sett på empirisk litteratur fra USA, Canada og Australia, og fant at tverrkulturelle fosterhjems plasseringer påvirker barnets etniske identitetsutvikling, og at fosterforeldrene spiller en stor rolle i denne prosessen. Studien viser til at det trengs mer forskning om kulturell kompetanse og kulturell mottakelighet blant fosterforelder, og at dette vil være viktig for å veilede barna i deres etniske identitetsutvikling (Degener et al., 2021b). Den andre litteraturstudien er en narrativ litteraturgjennomgang, som har undersøkt empirisk forskning om utfallene og/eller opplevelsene til enslige mindreårige flyktinger i familiefosterhjem (Van Holen et al., 2020b). Studien var begrenset til forskning fra Storbritannia, USA og Nederland, og inneholdt både artikler og bøker. Van Holen et al. (2020b) uttrykker at kulturmatching kan være en fordel ved plassering, men det er ikke en sentral faktor ved valg av plassering i fosterhjem. Det er viktig å kunne se forbi kulturelle faktorer for å finne et godt fosterhjem. Det trengs mer forskning for å vise nyanser og velbegrunnede argumenter for suksessfaktorer i fosterhjem, samt forskning på hvilke faktorer som har negativ virkning på plasseringssuksess (Van Holen et al., 2020b). I min studie undersøker jeg hvordan barn og fosterforeldre erfarer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn. Jeg har et særlig fokus på hva som er viktig for å etablere følelse av kontinuitet og tilhørighet. Jeg har innhentet empiriske forskningsartikler knyttet til denne problemstillingen fra Europeiske land, samt Canada. Det som i denne studien blir beskrevet som barn med minoritetsbakgrunn er barn som har migrert til landet, sammen med familien eller som enslig mindreårig, og andregenerasjonsinnvandrere.

I barnekonvensjon artikkel 20 står det om barnets rett til at det skal bli tatt hensyn til kontinuitet i barnets oppdragelse og etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn, når barnet blir plassert i fosterhjem (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1991, art. 20). Dette

er også inkorporert i barnevernlova (1992, §4-15 første ledd andre punkt), der det står at det skal bli tatt hensyn til at det er ønskelig med kontinuitet, både når det gjelder oppdragelse og barnets bakgrunn. Barn som har etnisk, religiøs eller språklig minoritetsbakgrunn har også rett på å få samvær med andre av samme bakgrunn, og leve med sin kultur, utøve sin religion eller bruke sitt språk (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1991, art 30). Våren 2021 la berne- og familiedepartementet frem et lovforslag om ny barnevernlov, og blant annet et forslag om en ny paragraf (§1-8) om barnets kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn (Prop.133 L., 2020-2021). I paragrafen vil det stå at barnevernet skal ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn, i alle fasene av saken (Prop.133 L., 2020-2021). Barnets mening og barnets identitet vil også bli vektlagt i valgt av plasseringssted, i §4-15 (Prop.133 L., 2020-2021).

Teori

Identitet skapes gjennom sosiale samspill, og kan forekomme i mange forskjellige varianter avhengig av hvilken situasjon man befinner seg i (Eriksen, 2000, s. 239). Gjennom andres oppfatning av oss selv utvikler vi et selvbilde på hvem vi er, og hvem vi ønsker å være i forhold til andre. Å kjenne på mestring og å føle seg verdsatt øker selvbildet, og skaper en positiv identitetsutvikling. Noen ting ved identiteten kan man ikke forandre, som hvor man kommer fra, morsmål, hudfarge eller kulturelle bakgrunn (Eriksen, 2000, s. 240). Det er derfor enda viktigere å oppleve positiv tilhørighet til denne delen av identiteten for å øke selvfølelsen. Å kjenne sin egen livshistorie og oppleve kontinuitet gjennom livet, omgitt av de samme omsorgspersonene gjennom oppveksten, bidrar til stabilitet og styrker den positive identitetsfølelsen. Ofte kan barn som vokser opp i fosterhjem oppleve at de mangler denne stabiliteten og kontinuiteten, og derfor risikere å utvikle en negativ identitetsfølelse. Dette vil kunne føre til en følelse av å ikke passe inn eller å ikke vite hvilken rolle man har i familien eller i lokalsamfunnet. Man kan da utvikle en uklar identitet (Bunkholdt, 2017, s. 243). Etniske minoritetsbarn som bor i fosterhjem med en annen kultur, kan oppleve at sider ved barnets identitet, som tidligere ble verdsatt, nå ikke får noe verdi eller ikke blir lagt merke til av fosterforeldrene. Dette kan føre til diskontinuitet i barnets selvforståelse, og derav utvikle en uklar identitetsforståelse. Det vil da oppleves naturlig for barnet å oppsøke sosiale kontekster lik barnets kulturelle bakgrunn (Skytte, 2019, s. 117).

Homing er en utviklingsprosess hos hvert enkelt menneske, som viser hvordan man ut fra sin egen livssituasjon, beveger seg mot det som for den enkelte er den ideelle følelsen av hjemme.

Dette vil være forskjellig fra person til person, etter hva man trenger der man er i livsstadiet, hva som tidligere i livet skapte en følelse av hjemme, og hvordan man ønsker at et hjem skal være (Boccagni, 2017, s. 23). For å oppnå en følelse av hjemme er det spesielt tre grunnleggende forutsetninger som må på plass (Boccagni, 2017, s. 7). Den første er opplevelsen av trygghet, som innebærer beskyttelse og integritet, men også at man opplever trygghet til å utvikle sin egen identitet og ha privatliv uten at utenforstående skal ha innsyn. Den andre er opplevelse av fortrolighet. Det innebærer både følelsesmessig fortrolighet, men også komfort og intimitet. Den tredje er opplevelsen av kontroll. Dette handler om å selv få bestemme over hvordan hjemmet skal få se ut, etter egne behov og smak, men det handler også om å kunne ha en plass som er sin egen slik at en kan trekke seg tilbake om man trenger det, og å kunne fritt uttrykke seg og ta egne valg (Boccagni, 2017, s. 7). I homing-prosessen er det tre er det tre verdiladede dimensjoner som spiller inn, og det er hva som er forventet, det emosjonell, altså hvordan noe føles og hva som er praktisk, men også av hvilke muligheter og ressurser den enkelte har og kan benytte seg av (Boccagni, 2017, s. 23).

Metode

Studiens formål er å kartlegge empirisk forskning om barnets og fosterforeldrenes erfaringer og behov når barn med etnisk minoritetsbakgrunn er plassert i fosterhjem. Den mest passende metoden å gjøre dette på var ved å bruke scoping review som metode. Scoping review søker etter å kartlegge litteraturen som bidrar til å vise hvor det eventuelt mangler forskning, kartlegge hvilke områder det er blitt forsket på og øker verdien av videre forskning (Arksey & O'Malley, 2005; Munn et al., 2018). Det ble brukt Arksey & O'Malley (2005) sine fem steg for gjennomføring av en scoping review. Det første steget var å identifisere forskningsspørsmålet, det andre var å identifisere relevante studier, det tredje var utvalg av studier, det fjerde var kartlegging av data og til slutt det femte steget var å samle, oppsummere og rapportere data. I analysen ble det brukt Braun & Clarke (2006) sin guide til tematisk analyse. Denne prosessen gir en transparent forskningsprosess, og bidrar til at studien blir etterprøvbart.

Identifisere studier

For å søke bredt, men også for å få med mest relevante studier så ble det valgt å søke i både norske og engelske databaser. De engelske databasene var Webofscience.com og PsycInfo, mens de norske var Oria.no og Idunn.no. I de norske databasene ble det bare søkt med norske

søkeord, mens i de engelske ble det søkt med engelske. Kriteriene som ble satt for søkene var at det måtte være fagfellevurderte artikler, publisert i tidsskrift, samt at språket måtte være enten engelsk eller norsk. Tidsperioden ble satt til 2006-2021 (15år). Søkeordene ble til etter hvert som test søk ble gjennomført, men også etter råd fra andre i fagmiljøet. Treff fra søk i database var 422 (Tabell- PRISMA), og ble lagt inn i EndNote online.

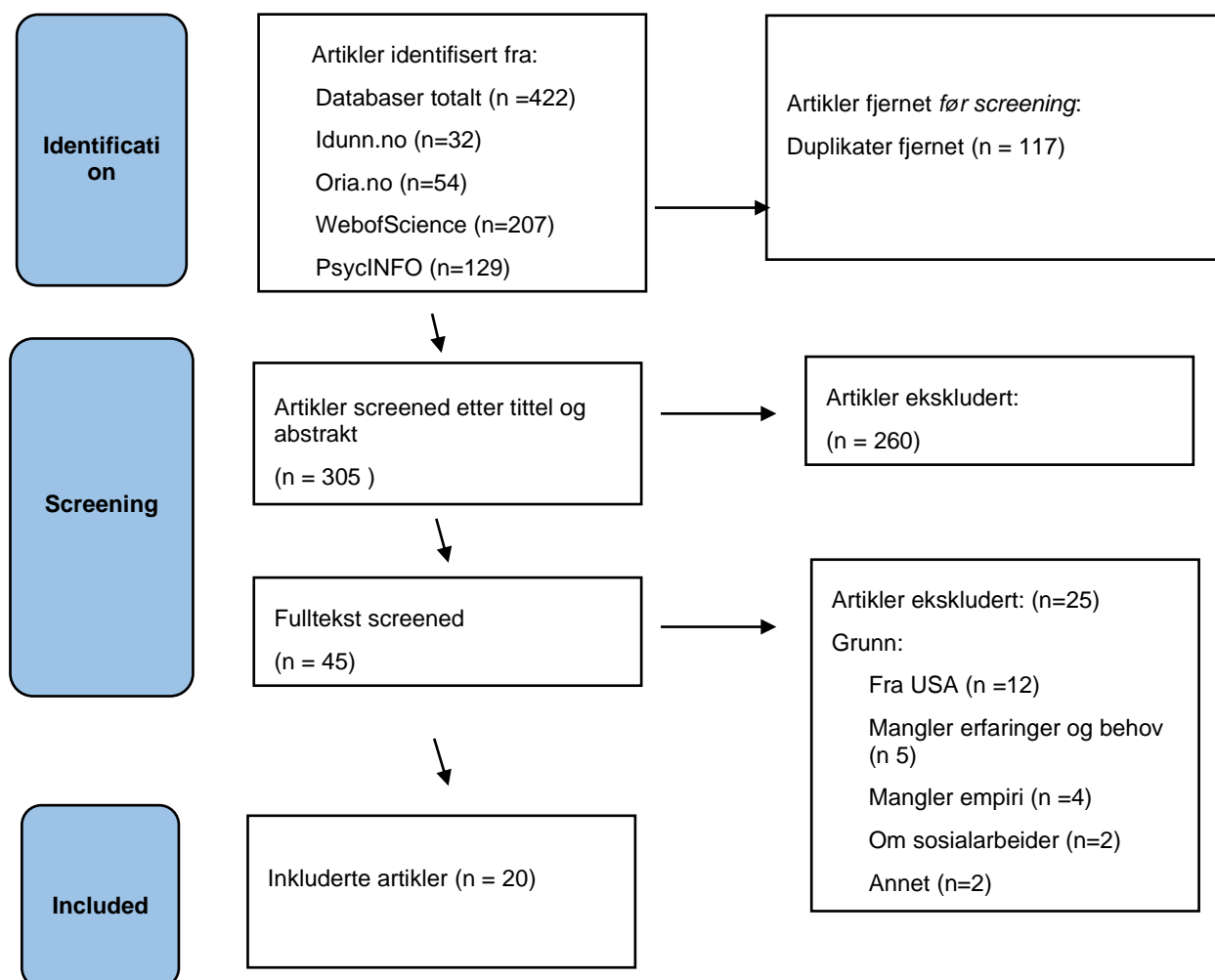
(tabell over søkeord)

Søkeord engelsk	AND
Immigrant OR Migrant OR "Ethnic minorit*" OR "Cultural matching" OR refugee OR asylum OR unaccompanied	"Foster care" OR "foster home*" OR "foster family" OR "foster placement*" OR "foster parent*" OR "foster child*" OR "kinship care" OR "kinship placement" OR "out of home placement" OR "out of home care"
Søkeord norsk	AND
"etnisk minoritet" OR flyktning OR immigrant OR "enslige mindreårige" OR minoritetsbarn OR minoritetsforeldre OR minoritetsfamilier	fosterhjem OR fosterforeldre OR fosterbarn OR fosterheim

Utvalg av studier

Etter at relevante studier var identifisert var et første steget å fjerne duplikater. Dette ble gjort først ved hjelp av EndNote, og deretter manuelt. Deretter ble alle artikkeltitlene screenet, der kriteriene var relevans til forskningsspørsmålet, samt om det var empirisk studie. Alle artiklene som ble plukket ut ble satt inn i en tabell i Excel. Artikler som var vanskelig å vurdere etter tittel ble også vurdert etter abstrakt. Det neste steget var å laste ned fulltekst og vurdere artiklene etter kriteriene om relevans for studien, det vil si om artiklene sier noe om barnets og/eller fosterforeldrenes erfaringer om plassering i fosterhjem, og om artikkelen har egen empiri, samt overførbarhet til nordisk kontekst. Eksempelvis ble artikler fra USA ekskludert fordi det ble vurdert at konteksten ofte ikke passet så godt til en nordisk kontekst, mens artikler fra Canada ble inkludert siden det ble vurdert at Canada har et mer likt velferdssystem som i de skandinaviske landene. Prosessen av utvalget blir presentert i et «PRISMA-flow diagram» og viser det endelige utvalget av 20 artikler.

(Tabell: PRISMA-flow)

Kartlegging

I kartleggingen av datamaterialet ble artiklene ført opp i en tabell for å gi god oversikt over de forskjellige studiene. Det som ble kartlagt i tabellen var: forfatter, år for publikasjon, land, studiens mål, metode, populasjon, viktige funn som var relevant for mitt forskningsspørsmål og til slutt studiens begrensninger. Om studiens begrensninger så er det forfatterne selv som har beskrevet disse i sin studie, det er ikke min vurdering av begrensninger. Det ble gjennomført en tematiske analyse (Braun & Clarke, 2006) av artiklene, og jeg kom frem til tre hovedkategorier for funn: Etnisitet, språk og religion, å føle seg som hjemme, og viktigheten av informasjon og gode verktøy.

I tabellen kommer det frem at av de 20 artiklene som utgir datamaterialet i oppgaven så er det tre par som tydelig har brukt det samme datamaterialet; (Rip et al., 2021; Rip et al., 2020a),

(Sirriyeh, 2013; Wade, 2019) og (Van Holen et al., 2020; Van Holen et al., 2021). Her vil jeg bare presisere at selv om disse studiene har brukt samme datamateriale så har studiene ulike formål, og det er stilt ulike spørsmål. Jeg betrakter de derfor som tre par ulike empiriske artikler.

(Tabell: Barn med minoritetsbakgrunn/ensligemindreårige, og tabell: Land)

	N=17	Land	N=20
Barn med minoritetsbakgrunn	4	Norge	3
Enslige mindreårige	13	Sverige	1
	N=11	Storbritannia	4
Fosterforeldre	11	Nederland	6
		Belgia	3
		Canada	1
		Sveits	1
		Irland/England	1

Etiske hensyn

I utførelsen av denne studien har jeg etter beste evne prøvd å ha en god prosedyreetikk. Det vil si at jeg har vært nøyaktig og har brukt nok tid i alle delene av prosessen (Tracy, 2010), ved å gjøre meg godt kjent med metoden, teori og datamaterialet, og har deretter gitt en oversiktlig kartlegging av viktige funn. Jeg har tydelig vist forskningsprosessen gjennom presentasjon av tabeller og PRISMA-Flow diagram. Jeg har vært bevisst på at studien ikke skal kunne gjøre skade eller skape utilsiktede konsekvenser, spesielt i forhold til mennesker som er stigmatiserte eller marginaliserte. I min studie gjelder dette spesielt for barna i

fosterhjem og hvordan de blir fremstilt i både funn/analyse delen, i drøftingen og i konklusjonen.

Funn

Etnisitet, språk og religion

Etnisitet, kultur og religion kan for noen ha mye å si for identitetsutviklingen. Degener et al. (2020) fant ut i sin studie at ungdommene i fosterhjemmet følte at de mistet en del av sin etniske identitet mens de var i fosterhjem, og at noen av ungdommene gav seg selv forskjellige etnisiteter etter hvilken kontekst de befant seg i. Noen av ungdommene identifiserte seg mer med fosterfamiliens etniske majoritetsbakgrunn, mens andre ønsket ikke å bli «stemplet» etter hvilken etnisitet de måtte ha, eller tok avstand fra sin etniske bakgrunn. Aksept for ungdommens etnisitet var veldig viktig for noen av ungdommene i studien (Degener et al., 2020). Degener et al. (2021a) fant i sin studie at for noen av ungdommene så var etnisk identitet mindre viktig, noe som kunne være en respons på at fosterforeldrene gav etnisitet lite oppmerksomhet. Det kommer frem i studien at den biologiske familien står for mye av ungdommens etniske sosialisering og etniske identitetsutvikling (Degener et al., 2021a). I Van Holen et al. (2019) sin studie uttrykte fosterforeldrene at ungdommen hadde behov for at fosterforeldrene la til rette for å ha kontakt med sin biologiske familie og andre ungdommer generelt, men også med andre enslige mindreårige. Å ha kontakt med sin biologiske familie bidro også som en faktor for plasseringssuksess ifølge Van Holen (2021) sin studie.

Ungdommene følte de også mistet morsmålet sitt den tiden de var i fosterhjemmet og som en konsekvens av det risikerte de å miste kontakt med ungdommer av samme etniske bakgrunn (Degener et al., 2020). Samtidig, å kunne snakke samme språk som fosterforeldrene bidro til åpenhet og tillit ifølge Ni Raghallaigh & Sirriyeh (2015) sin studie. Det var også tilfeller der vedlikehold av morsmålet var mindre viktig for ungdommen, og betydning av å få lære det nye språket var viktigere for integrering (Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015). Når det kommer til språk så viser funn fra Rip et al. (2020b) sin studie at det ofte er lettere når barna snakker samme språk som fosterforeldrene, spesielt i situasjoner der fosterforeldrene trenger å forklare ting for barnet. I Sidery (2019) sin studie ble det uttrykt at noen fosterforeldre opplever en språkbarriere når barnet snakker et annet språk.

Mange av barna i fosterhjem satt pris på kontinuiteten når gjaldt religion (Rip et al., 2020b). I tilfeller der fosterforeldrene hadde en veldig sterk religiøs tro gikk det negativt utover barna ved at barna følte seg mindre fri. Hansen & Flaskerud (2020) fant i sin studie at ungdom med erfaring fra strenge religiøse familier ofte ønsker å ta avstand fra religion i fosterfamilien, og opplever da en stor frihet og autonomi, mens ungdom som ikke har noe negativ erfaring med religion setter pris på kontinuiteten og føler religion er noe som knytter de sammen med sin biologiske familie. Ungdommer som derimot var usikre og ambivalente i forhold til religion opplevde det som vanskelig å forholde seg til både fosterfamilien og til sin biologiske familie (Hansen & Flaskerud, 2020).

Rip et al. (2020a) i fant i sin studie at kulturell likhet kan for barnet ha stor påvirkning på om fosterhjems plasseringen er vellykket. Men for noen fosterforeldre ble kulturell likhet sett på som mindre viktig for plasseringssuksess, der andre faktorer ved barnet hadde større påvirkning på plasseringssuksess (Rip et al., 2020a). Ni Raghallaigh & Sirriyeh (2015) fant i sin studie at ungdommene følte det var svært positivt når fosterforeldrene hadde samme kulturelle bakgrunn. I de tilfeller der fosterforeldrene ikke hadde samme kulturelle bakgrunn ble det satt pris på at fosterforeldrene la til rette for ungdommens kulturelle identitetsutvikling, og at ungdommene ble møtt med åpenhet (Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015). I Rip et al. (2020b) sin studie kom det frem at kulturell likhet kunne bidra til å minke stress i fosterhjemmet, fordi ungdommen slapp å måtte lære seg ny kultur. Men det var for noen mindre viktig med kulturell likhet, men heller viktig å få lære seg den nye kulturen i landet der de bodde (Rip et al., 2020b). Rip et al. (2020b) fant også at fosterfamilier som hadde kulturell likhet med barnet erfarte at barnet fikk en bedre relasjon til de andre barna i fosterfamilien. Brown et al. (2009) fant i sin studie at kulturell likhet bidrar til kontinuitet i barnets oppdragelse og barnet opplever som mer trygt og har bedre overganger mellom fosterfamilie og biologiskfamilien.

Å føle seg hjemme

Fosterforeldrene opplevde også at barna hadde kulturelle og religiøse behov, og behov for hjelp til å tilpasse seg i et nytt land, og både praktisk og emosjonell støtte (Sidery, 2019).

Å tilhøre en familie blir uttrykt på forskjellige måter. Moberg Stephenson og Källström (2020) fant i sin studie at oppholdstillatelse var en viktig grunnfaktor for å kunne få en følelse av tilhørighet. Når barna ikke har fått oppholdstillatelse enda kan barna ofte sitte med en frykt

for å bli tilbakesendt til hjemlandet (Van Holen et al., 2020a), og når plasseringen da er midlertidig så kan relasjonen mellom barnet og fosterforelderen oppleves som fjern eller anstrengt, noe som blir uttrykt i Wade (2019) sin studie. Ungdommens asylstatus og vanskelige livssituasjon var en faktor som skapte usikkerhet i fosterhjemmet (Morgen & Rieker, 2021). Moberg Stephenson og Källstöm (2020) fant i sin studie at venner var en viktig faktor for å føle seg trygg og føle tilhørighet, noe som også kom til uttrykk i andre studier (Morgen & Rieker, 2021; Van Holen et al., 2020a).

Et hjem ble beskrevet som en plass der man kan få ro og slappe av, gjøre lekser, ha rutiner og å få bidra til husarbeid (Moberg Stephenson & Kallstrom, 2020). Ni Raghallaigh & Sirriyeh (2015) fant i sin studie at mat har stor betydning for at ungdommen skulle kunne føle seg som hjemme, og det igjen førte til en følelse av stabilitet og trygghet. Det samme viser funn fra Sirriyeh (2013) sin studie der ungdommene uttrykte at det å kunne bidra til familiens matvaner økte følelsen av tilhørighet. I studien kommer det frem at noen ungdommer opplevde å bli ekskludert fra familiens fellesmåltider og fikk annen mat enn den som resten av familien fikk, noe som skapte en følelse av å ikke være en del av familien men heller en midlertidig leieboer (Sirriyeh, 2013).

Å få omsorg og støtte var noe som kom frem som viktig i flere av studiene (Kalverboer et al., 2017; Rip et al., 2020b), og spesielt emosjonell støtte fra fosterforeldrene var viktig (Moberg Stephenson & Kallstrom, 2020; Morgen & Rieker, 2021). Skårdalsmo og Harinscfeigner (2017) fant i sin studie at barna ønsker voksne som er snille og evner å innta barnets perspektiv. I Wade (2019) sin studie kommer det til uttrykk at mange av fosterforeldrene følte at de hadde stor berikelse og glede å være fosterforeldre, og var stolt over ungdommen som de hadde boende hos seg. Dette kommer også frem i studien til Morgen og Rieker (2021), der noen fosterforeldre beskriver det som en følelse av at barnet er deres eget, men denne følelsen av tilhørighet kunne variere etter barnets alder da det ble plassert i fosterhjemmet og etter barnets asylstatus og behov. At barnet blir sett på som en del av familien kommer også frem i Sirriyeh (2013) sin studie, der funnene viste at fosterplasseringen ofte var vellykket i de tilfeller der barnet ble behandlet som et medlem av familien og i familiens nettverk. I Degener et al. (2021a) sin studie uttrykte foreldrene at man må finne en balanse mellom det å være lik som en familie og det å akseptere forskjeller mellom fosterforeldrene og barnet. Det viktigste for fosterforeldrene var å skape et trygt og godt hjem for barnet (Degener et al., 2021a). Andre viktige faktorer for at barnet skulle føle tilhørighet til familien var å etablere tillit tidlig i

relasjonsbyggingen, være fleksibel og inkludere barnets matønsker, kultur, tradisjoner og aktiviteter i hverdagen (Sirriyeh, 2013), men også ha empati, tålmodighet, god kommunikasjon og evne å skape en god relasjon (Van Holen et al., 2019). Barna ønsket også få hjelp til sett ord på følelser og hjelp til å forstå regler og normer, samt å få hjelp til å finne handlingsalternativ (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Ungdommen hadde også et behov for at det ble lagt til rette for integrering og at ble gitt støtte fra andre instanser, som bidro til blant annet utdanning, og medisinsk og psykologisk støtte (Van Holen et al., 2019). Morgen og Reiker (2021) fant i sin studie at hvardagslige gjøremål og å få autonomi bidro til tilhørighet.

Å få være med å bestemme var viktig for tilhørigheten, som også kom til uttrykk i andre studier (Hansen & Flaskerud, 2020; Rip et al., 2020b). Medbestemmelse bidro til positiv utvikling av relasjons i fosterfamilien. Fylkesnes et al. (Fylkesnes et al., 2018) fant i sin studie at barnets medbestemmelse i fosterhjemmet avhenger av den voksnes evne til å lytte, og at det kan være utfordrende for barnet når den voksne har en formening om hvordan barn «skal være» og da ikke klarer å virkelig høre hva barnet uttrykker.

Viktigheten av informasjon og gode verktøy

Ekskludering og diskriminering opplevdes av noen ungdommer, både i og utenfor hjemmet (Degener et al., 2021a). Dette kommer frem i Degener et al. (2021a) sin studie der man så at det var gitt lite oppmerksomhet rundt dette temaet i fosterhjemmet, selv om det oppstod diskriminerende hendelser i hverdagen til barnet. Det forekom også at fosterforeldre var usikre eller ukomfortable med å være fosterforeldre til enslige mindreårige. I Degener et al. (2020) kommer det også frem at diskriminering ikke var noe som ble snakket om i fosterfamilien, eller at diskriminering ble bortforklart av fosterforeldrene. I to studier (Rogers et al., 2018; Sirriyeh, 2013) kom det frem at noen fosterforeldre mente ungdommen var uærlig om alderen sin og var eldre enn det han/hun utgav seg som, noe som førte til mistillit. Noen var også bekymret for at ungdommen skulle bli radikalisert (Rogers et al., 2018).

At fosterforeldrene påpeker mangel på god informasjon og støtte var noe som kom frem i flere studier. I Rogers et al. (2018) fant i sin studie at mange av fosterforeldrene opplevde mangel på kunnskap på å imøtekomme barnas kulturelle, religiøse og språklige behov, og dette var et hinder for å melde seg som fosterforeldre til enslige mindreårige. Man finner lignende funn i Wade (2019) sin studie, der fosterforeldrene uttrykte at de kunne trengt mer

opplæring, forberedelser og støtte underveis i prosessen i de tilfeller de er fosterforeldre for enslige mindreårige. At fosterforeldre får lite opplæring kom også frem i Sidery (2019) sin studie der fosterforeldrene opplevde at det ble gitt lite informasjon, eller uriktig/motstridende informasjon om barnet, og det ble ikke gitt opplæring om fosterhjem for enslige mindreårige. I Van Holen et al. (2019) sin studie kom det frem at foreldrene mente det var viktig å få informasjon om barnets kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn, og at det ble gitt informasjon om familiegjenforening.

Drøfting

I min studie undersøkte jeg hvordan barn og fosterforeldre erfarer å bo og leve sammen når barnet har etnisk minoritetsbakgrunn. Jeg har ett særlig fokus på hva som er viktig for å etablere følelse av kontinuitet og tilhørighet. For å drøfte funnene opp mot problemstillingen ble «homing» begrepet brukt, der de tre grunnleggende egenskapene; trygghet, familiært og kontroll, ble brukt som overordnede kategorier. Boccagni (2017, s. 23) beskriver et hjem som noe som formes av hva som forventes (normen, sosialt, verdier og kultur), det emosjonelle (hva føles som hjemme, materielle ting), og det praktiske (hva skal bli gjort og hvorfor, materielle og relasjonelle goder).

Trygghet

Boccagni (2017, s. 7) beskriver den grunnleggende egenskapen trygghet, som å ha en plass der man opplever personlig beskyttelse og integritet, der du kan være deg selv og ha din egen personlige identitet. Trygghet i homing-begrepet innebærer at samfunnet utenfra ikke skal ha innsyn, men at man kan ha et hjem der man kan være beskyttet mot samfunnets dømmende påvirkninger. Man kan se på hjemmet som et fristed fra omverdenen. I mine funn kom det frem at personlig identitet og å kunne identifisere seg med andre var noe barna var særlig opptatt av (Degener et al., 2021a; Degener et al., 2020; F. Van Holen et al., 2019). For barn med etnisk minoritetsbakgrunn som er plassert i fosterhjem, kan barnet oppleve at deres identitet blir mer 'observert' når de man bor hos ikke forstår eller prøver å forstå deres identitet, og hvordan etnisitet, kultur, religion og språk er med på å forme identiteten. Trygghet til å kunne ha sin egen private identitet blir da satt på prøve. Det kan også oppleves slik for fosterforeldre, der deres opplevelse av å imøtekomme barnets identitetsutvikling også utfordrer fosterforeldrenes private identitet, og de må finne en måte for hvordan disse

forskjellige identitetene passer sammen og kan komplimentere hverandre innenfor husets fire vegger.

Usikkerhet rundt oppholdstillatelse og plasseringens midlertidighet, og redselen for å måtte bli tilbakesendt til hjemlandet, gjorde det vanskelig, både for barna og fosterforeldrene, å bygge gode relasjoner (Moberg Stephenson & Kallstrom, 2020; Morgen & Rieker, 2021; Van Holen et al., 2020a). Utrygghet er noe som er utfordrende når man prøver å skape seg et hjem og en tilhørighet. Det kan være vanskelig å føle seg trygg og beskyttet når fremtiden er så usikker, og homing prosessen kan da bli vanskelig å starte på, både for barnet og fosterforeldrene. Barn som er i en prosess om søknad av opphold kan ha en mangel på opplevd her og nå følelse av et hjem. Et hjem kan for dem være noe som knyttet til slik det føltes i å ha et hjem i fortiden, eller et ønske om hvordan hjemmet blir i fremtiden, enn positivt knyttet til nåtiden (Boccagni, 2017, s. 66). Når man ikke har noe som helt kontroll på hvordan fremtiden ser ut, om man får oppholdstillatelse eller må dra ut av landet, er det forståelig at man ikke evner å investere i en relasjon som man kanskje mister om litt. For fosterforeldrene kan det også være en beskyttelse for familien, å ikke bli for investert i relasjonsbygging når man ikke vet hvor kort eller lang plasseringen blir, og særlig hvis det forekommer flere slike plasseringer over tid.

Identitet er viktig for selvbildet og selvfølelsen (Bunkholdt, 2017, s. 243). Når barna ikke føler seg ordentlig sett vil dette kunne føre til lite positiv bekreftelse for sin identitet, noe som kan føre til uklar identitet (Bunkholdt, 2017, s. 243) og eventuelt skiftende identitet etter hvilken bekreftelse de mottar i forskjellige situasjoner (Eriksen, 2000, s. 241; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 102). Noen av barn kunne oppleve å være usikre på sin identitet og usikre på hvordan den passet inn med fosterfamiliens identitet, og samtidig med sin biologiske families identitet (Degener et al., 2020). Om barn selv får velge og definere hvordan de vil ha tilhørighet til for eksempel etnisitet, vil det bidra til at barna får et bedre forhold til sin identitetsutvikling (Salole, 2018, s. 151). Barna kunne oppleve å miste noe av sin etniske identitet, blant annet morsmålet (Degener et al., 2020). Tap av språk, kultur og religion, og mangel på bekreftelse for den man er kan man oppleve som tap av identitet, og føre til diskontinuitet i identitetsutviklingen (Skytte, 2019, s. 117).

Mine funn tyder på at det var positivt med kontinuitet av religion, men på barnas premisser. Når barna selv fikk velge hvilket forhold skulle ha til religion, fikk de en frihetsfølelse (Hansen & Flaskerud, 2020; Rip et al., 2020b). Kontinuitet i religion vil kunne være

styrkende for identitetsutviklingen, men i de tilfellene der religion tidligere har ført til en negativ bekreftelse av selvbildet, så vil kontinuitet av religion også videreføre det negative selvbildet av egen identitet (Bunkholdt, 2017, s. 243). Dette viser hvor viktig det er å se det enkelte barnet som unikt og med sin egen personlige tolkning av hva religion er, og hva religion kan føre til eller bidra til. Særlig når det har forekommet negative opplevelser i møte med religion, kan kontinuitet av religion være det som knytter fosterfamilien og biologiske familie sammen på en negativ måte, som går mot hensikten av fosterhjems plasseringen. For barn som ikke har noen negativ opplevelse av religion kan religion bidra til styrke og støtte i vanskelige livssituasjoner, som for eksempel der barna opplever traume fra flukt eller krig.

Barna hadde et behov for at det ble lagt til rette for kontakt med andre utenfor fosterfamilien (Van Holen et al., 2021). At barn får venner i nærområdet kan bidra til at barnet føler seg mer hjemme og knyttet til et sted (Salole, 2018, s. 174). Å høre til handler nødvendigvis ikke bare om å høre til i familien, men også å høre til i lokalsamfunnet og samfunnet ellers. Det kan se ut som at barna trenger at fosterforeldrene hjelper de med å høre til og passe inn, og at fosterforeldrene engasjerer seg i og legger til rette for barnets sosiale liv og aktiviteter. Barnets biologiske familie bidrog til barnets etniske og kulturelle identitetsutvikling (Degener et al., 2021a; Van Holen et al., 2021). Dette stemmer overens med det Aarset & Bredal (2018) fant i sin rapport, der det ble lagt opp til at samvær med barnets biologiske foreldre skulle stå for barnets kulturelle identitetsutvikling. Kulturell likhet, eller at fosterforeldrene la til rette for barnets kultur i hverdagen, hadde positiv innvirkning på barnas erfaring av å bo og leve sammen med fosterforeldrene. Barna ønsket et forhold til sin kulturelle identitet og å utvikle den. Her trengs det kanskje mer opplæring til fosterforeldrene om hvordan de kan legge til rette for denne utviklingen, slikt at det ikke alene blir barnets biologiske slekt som har den oppgaven. Fosterforeldre kan ofte oppleve at det kan være vanskelig å ha ansvaret for barnets kulturelle identitetsutvikling, spesielt nå det blir gitt lite eller ingen opplæring til fosterforeldrene om hvordan de skal utføre denne oppgaven (Daniel, 2011; Proba, 2017)

Familiært

Boccagni (2017, s. 7) beskriver familiært som noe som man er nært knyttet til, eller fortrolig med. Dette handler om hvilken tilknytning man har til noe. Dette innebærer både en følelsesmessig eller emosjonell tilknytning, som intimitet og komfort, og en kognitiv tilknytning gjennom stabilitet, rutiner, kontinuitet og varighet. Tilknytningen kan være til både sted, hus, slekt/familie og lokalsamfunn (Boccagni, 2017, s. 7).

Kulturell kontinuitet i fosterhjemmet hadde en god påvirkning på barnets og foreldrenes fortrolighet til hverandre. Fosterforeldre opplevde barnet som tryggere og opplevde å få bedre relasjon når de hadde lik kulturell bakgrunn (Brown et al., 2009; Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015; Rip et al., 2020b). Kontinuitet kan være en beskyttende faktor, og kan bidra til resiliens hos barn i fosterhjem (Summersett-Ringgold et al., 2018). Når man blir ivaretatt og møtt på en måte som man selv er kjent med og opplever som trygge rutiner og stabilitet, vil man kunne finne komfort i hjemmet. Å kunne bidra til matvaner i hjemmet opplevdes som stabilitet og trygghet for flere av barna (Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015; Sirriyeh, 2013). Her får barna noe som er familiært for dem, med seg i fosterhjemmet. Dette bidrar til homing ved at det gir en følelse av hjemme. Fosterforeldre erfarte at inkludering av barnas matønsker bidro til at barna følte tilhørighet (Sirriyeh, 2013). Mat kan bidra til å føle trygghet, omsorg, inkludering og deltakelse (Kohli et al., 2010). Barna opplevde rutiner, en plass å få slappe av og hverdagslige gjøremål som familiært (Moberg Stephenson & Kallstrom, 2020; Morgen & Rieker, 2021). Stabilitet, kontinuitet, rutiner og varighet bidrar til fortrolighet og en følelse av hjemme (Boccagni, 2017, s. 7). Å ikke få ta del i familiens intimitet og rutiner, som å delta ved fellesmåltider (Sirriyeh, 2013), fører til ekskludering, og man mislykkes med å skape en følelse av hjemme.

Mange av fosterforeldrene så på barnets som en del av familien, og hadde stor glede av det (Morgen & Rieker, 2021; Sirriyeh, 2013; Wade, 2019). Her inkluderer fosterforeldrene barna i familien, som signaliserer varighet, stabilitet og intimitet, som gir ett godt grunnlag for tilhørighet og barnets homing-prosess.

Kontroll

Kontroll blir beskrevet som å ha autonomi i den forstand at man kan velge sted ut ifra hva man trenger og ønsker, og hvordan man skal ha det på dette stedet og der man fritt kan uttrykke seg selv, og trekke seg bort fra omverdenens dømmende blikk (Boccagni, 2017, s. 7).

Et aspekt ved den grunnleggende egenskapen kontroll i homing konseptet er å kunne uttrykke seg (Boccagni, 2017, s. 7). Både for fosterforeldre og barn viste det seg at felles språk var en fordel for å kunne uttrykke seg og bygge gode relasjoner (Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015; Rip et al., 2020b; Sidery, 2019). Barnas og fosterforeldrenes evne til å uttrykke seg og forstå hverandre kan påvirke følelsen av hjemme og følelsen av å høre til (Boccagni, 2017, s. 79). Å kunne uttrykke seg fritt, både i forhold til mat og aktiviteter, åpner

for at fosterforeldrene kan legge til rette for barnets ønsker. Å kunne ta egne valg eller påvirke valg som blir tatt i hverdagen, både om de store spørsmålene, men også de mindre mer hverdagslige spørsmålene har mye å si for følelsen av autonomi og tilhørighet (Boccagni, 2017, s. 7). Dette kom også til uttrykk gjennom barnas erfaringer (Hansen & Flaskerud, 2020; Morgen & Rieker, 2021; Rip et al., 2020b).

Språk er viktig for å uttrykke seg, bli forstått og for å oppleve kontroll over sin egen situasjon. Enkelte barn kjente på et behov for å forstå og lære seg majoritetsspråket, og hjelp til å uttrykke seg (Ni Raghallaigh & Sirriyeh, 2015; Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Språk er viktig for å engasjere seg og ta del i hjemmet og i lokalsamfunnet. Evnen til å utvikle interaksjon og lære språk vil påvirke hvor mye du føler deg som hjemme (Boccagni, 2017, s. 79). Å lære seg majoritetsspråket, og å få hjelp til integrering er en ressurs som barna kan motta av fosterforeldrene. Slike ressurser bidrar barnet i prosessen med å få tilhørighet til hjemmet og samfunnet (Boccagni, 2017, s. 69). Det vil også for barna være en investering for fremtiden å lære seg språk, noe som kan øke selvstendigheten ved at man kan uttrykke seg, ta til seg informasjon, ta kontakt med andre og skape relasjoner. For fosterforeldrene viser funnene mine at de i noen tilfeller erfarte å møte språkbarriere når barna hadde etnisk minoritets bakgrunn (Sidery, 2019). Dette viser at det trengs mer støtte til fosterforeldrene for at de skal kunne imøtekomme barnas behov, når kommunikasjonen er utfordrende.

Mangel på informasjon og kunnskap kan føre til at man blir usikker, ikke evner å ta rette valg, velger å ignorere eller rett og slett ikke ser utfordringer og gode løsninger. Flere fosterforeldre opplevde mangel på informasjon og opplæring, spesielt i forhold til å være fosterforeldre for barn med etnisk minoritetsbakgrunn (Rogers et al., 2018; Sidery, 2019; Van Holen et al., 2019; Wade, 2019). Noe som kan oppleves som frustrerende og vanskelig for fosterforeldre (Daniel, 2011). Å forstå og å sette seg inn i andres kulturelle, religiøse og etniske identitet blir viktig når man skal ha omsorg for og skape en følelse av hjemme for barnet. At fosterforeldrene hadde mangel på kunnskap eller opplæring kan gjenspeiles i at barn opplevde at diskriminering var noe som ble ignorert eller bortforklart av fosterforeldre (Degener et al., 2021a; Degener et al., 2020). Her er det tydelig at fosterforeldre trenger mer opplæring og oppfølging om temaet diskriminering og rasisme, og hvordan det er for barn å bli diskriminert på grunn av etnisitet, og møtt med rasisme.

Studiens styrke og begrensninger

Studiens funn er begrenset til de søkeordene som ble brukt i søkeprosessen. Det er naturlig å anta at det kunne ha kommet andre eller flere artikler om det var blitt brukt andre søkeord. Men jeg vil likevel argumentere for at det som er kommet frem med det søket som ble gjort viser et bredt og aktuelt resultat, som vil kunne bidra til videre forskning på feltet, og vil kunne bidra til en oversikt til hjelp for sosialarbeidere som jobber med etniske minoritetsbarn i fosterhjem, og til bedring av fosterhjem for etniske minoritetsbarn.

En stor del av artiklene som omhandler barnets erfaringer er fra erfaringen fra barn som var enslige mindreårige. I disse tilfellene vil ikke barnets hverdag og erfaring nødvendigvis være lik til erfaringen som barn med etnisk minoritetsbakgrunn med sine biologiske foreldre boende i samme land har. Barn i fosterhjem som har regelmessig samvær med sine biologiske foreldre vil kanskje ha et annet forhold til sine fosterforeldre, enn barn som ikke har mulighet til å ha et fysisk nærvær til sine biologiske foreldre. Det tas også med i begrensinger at det var tre par med artikler som tydelig hadde brukt de samme dataene. Dette vil da kunne fremstå som et mindre bredt omfang av populasjon i datamaterialet, men jeg vil kunne påstå at det allikevel tilfører ny kunnskap til forskningsfeltet.

Oppsummering av studiens viktigste funn

I studien har jeg kartlagt 20 artikler om hvordan barn og fosterforelder erfarer å bo og leve sammen når barnets har etnisk minoritetsbakgrunn. Det var noen fellesnevnerer bland erfaringene, men det var noen temaer som kom tydeligere frem hos barnet enn hos fosterforeldrene og omvendt. Når det gjelder erfaring i forhold til kontinuitet så kom dette tydelig frem som en god erfaring hos begge parter. Kontinuitet kunne erfares gjennom kulturell likhet, men også ved tilrettelegging for kultur i hverdagen. Av barnas erfaringer kom det også frem kontinuitet av religion, som ikke alltid var positivt. Barna erfarte også tap av kultur, og mangel på støtte til kulturell identitetsutvikling. Fosterforeldre erfarte å få lite informasjon, opplæring og støtte, og erfarte utfordringer knyttet til språk. Barna erfarte diskriminering, noe som ikke ble fokusert på av fosterforeldre. Både fosterforeldre og barn hadde utelukkende positive erfaringer når barnet ble tatt inn i familien som et familiemedlem og ble gitt omsorg slik en forelder gir omsorg til sitt barn, gjennom støtte, respekt og tillit.

For videre forskning vil jeg anbefale å undersøke mer om hvordan fosterforeldre kan imøtekomme barnas kulturelle identitetsutvikling, undersøke hvordan barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem opplever diskriminering og ekskludering, og hvordan barnets

stemme kommer frem når fosterforeldrene erfarer utfordring knyttet til språk og kommunikasjon. Det er tydelig fra mine funn at det også trengs mer forskning knyttet til opplæring til fosterforeldre, og hvilken støtte og oppfølging de trenger for å kunne gi barnet best mulig omsorg og oppfølging.

Referanselise

- Aarset, M., & Bredal, A. (2018). Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. En gjennomgang av saker i fylkesnemnda. In: Oslo Metropolitan University - OsloMet: NOVA.
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International journal of social research methodology*, 8(1), 19-32.
<https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Barnevernlova. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Boccagni, P. (2017). *Migration and the Search for Home : Mapping Domestic Space in Migrants' Everyday Lives* (1st ed. 2017. ed.). Palgrave Macmillan US.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brown, J. D., George, N., Sintzel, J., & St. Arnault, D. (2009). Benefits of cultural matching in foster care. *Children and Youth Services Review*, 31(9), 1019-1024.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2009.05.001>
- Bunkholdt, V. (2017). *Fosterhjemsarbeid : fra rekruttering til tilbakeføring* (4. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Daniel, E. (2011). Fostering cultural development: Foster parents' perspectives. *Children and youth services review*, 33(11), 2230-2240.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.07.005>
- Degener, C. J., Bergen, D. D., & Grietens, H. W. E. (2021a). "Being one, but not being the same": A dyadic comparative analysis on ethnic socialization in transcultural foster families in the netherlands. *Child & Family Social Work*. 2021;1-9.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12861>

- Degener, C. J., Bergen, D. D., & Grietens, H. W. E. (2021b). The ethnic identity of transracially placed foster children with an ethnic minority background: A systematic literature review. *Children & society*. 2021;00. 1-19.
<https://doi.org/10.1111/chso.12444>
- Degener, C. J., van Bergen, D. D., & Grietens, H. W. E. (2020). The ethnic identity complexity of transculturally placed foster youth in the Netherlands *Children and Youth Services Review*, 113, 104957.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104957>
- Eriksen, T. H. (2000). Sosial identitet, etnisk tilhørighet, nasjonalisme, tid og sted. I F. S. Nielsen & O. H. Smedal (Red.), *Mellom himmel og jord* (s. 239-273). Fagbokforl.
- Eriksen, T. H., & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utgave. ed.). Gyldendal.
- FNs konvensjon om barnets rettigheter. (1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter : vedtatt av de Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991*. Barne- og familiedepartementet.
- Fylkesnes, M. K., Taylor, J., & Iversen, A. C. (2018). Precarious participation: Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement in Norway. *Children and Youth Services Review*, 88, 341-347.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.03.030>
- Hansen, T., & Flaskerud, I. (2020). Familiens betydning for ungdoms religiøse identitetsutvikling. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1), 42-56.
<https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2020-01-04> ER
- Kalverboer, M., Zijlstra, E., van Os, C., Zevulun, D., ten Brummelaar, M., & Beltman, D. (2017). Unaccompanied minors in the Netherlands and the care facility in which they flourish best. *Child & Family Social Work*, 22(2), 587-596.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12272>
- Kohli, R. K. S., Connolly, H., & Warman, A. (2010). Food and its meaning for asylum seeking children and young people in foster care. *Childrens Geographies*, 8(3), 233-245. <https://doi.org/10.1080/14733285.2010.494862>

- Moberg Stephenson, M., & Kallstrom, A. (2020). Making sense of places: Belonging among "unaccompanied" young migrants in kinship care in a Swedish suburb. *Child & Family Social Work*, 25. 742-750. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12750>
- Morgen, R., & Rieker, P. (2021). Doing foster family with young refugees: Negotiations of belonging and being at home. *Children & Society*. 00. 1-14. <https://doi.org/10.1111/chso.12460>
- Munn, Z., Peters, M. D. J., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Med Res Methodol*, 18(1), 143-143. <https://doi.org/10.1186/s12874-018-0611-x>
- Ni Raghallaigh, M., & Sirriyeh, A. (2015). The negotiation of culture in foster care placements for separated refugee and asylum seeking young people in Ireland and England. *Childhood: A Global Journal of Child Research*, 22(2), 263-277. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1177/0907568213519137>
- Proba, S. (2017). *Barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem (Proba-rapport nr. 2017-03)*. Proba samfunnsanalyse. https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Barn_med_minoritetsbakgrunn_i_fosterhjem.pdf
- Prop.133 L. (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernsloven* Barne- og familiedepartementet Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=1>
- Rip, J., Hasami, S., Post, W., Zijlstra, E., Knorth, E. J., & Kalverboer, M. (2021). Perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians on placement success: Which factors predict multi-informant discrepancies?. *Children and Youth Services Review*, 128. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106106>
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020a). Cultural matching factors, child factors and fostering factors associated with successful foster placement: An explorative study into the perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians. *Children and Youth Services Review*, 118. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105408>

- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020b). 'It can never be as perfect as home': An explorative study into the fostering experiences of unaccompanied refugee children, their foster carers and social workers. *Children and Youth Services Review*, 112.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104924>
- Rogers, J., Carr, S., & Hickman, C. (2018). Mutual benefits: The lessons learned from a community based participatory research project with unaccompanied asylum-seeking children and foster carers. *Children and Youth Services Review*, 92, 105-113.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.chilyouth.2018.01.045>
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet : om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst* (2. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Sidery, A. (2019). Fostering unaccompanied asylum seeking young people: the views of foster carers on their training and support needs. *Adoption and Fostering*, 43(1), 6-21.
<https://doi.org/10.1177/0308575919826898>
- Sirriyeh, A. (2013). Hosting strangers: Hospitality and family practices in fostering unaccompanied refugee young people. *Child & Family Social Work*, 18(1), 5-14.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12044>
- Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3. utgave. ed.). Gyldendal.
- Skårdalsmo, E. M. B., & Harnischfeger, J. (2017). Vær snill! - Råd fra enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger til voksne omsorgsgivere. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 94(1), 6-21. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2017-01>
- Statistisk sentralbyrå. (2021a). 11298: *Barn og unge med barnevernstiltak i løpet av året og per 31.12., etter innvandringskategori, landbakgrunn, statistikkvariabel, år og omsorg-/hjelpetiltak*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/statbank/table/11298>
- Statistisk sentralbyrå. (2021b). 11600: *Barn 0-22 år med plasseringstiltak, etter plasseringstiltak, statistikkvariabel, år og alder*. Statistisk sentralbyrå. 11600: Barn 0-22 år med plasseringstiltak, etter plasseringstiltak, statistikkvariabel, år og alder. Statistikkbanken (ssb.no)
- Summersett-Ringgold, F., Jordan, N., Kisiel, C., Sax, R. M., & McClelland, G. (2018). Child strengths and placement stability among racial/ethnic minority youth in the child

- welfare system. *Child abuse & neglect*, 76, 561-572.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.09.014>
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative Quality: Eight “Big-Tent” Criteria for Excellent Qualitative Research. *Qualitative inquiry*, 16(10), 837-851.
<https://doi.org/10.1177/1077800410383121>
- Van Holen, F., Blijkers, C., Trogh, L., West, D., & Vanderfaeillie, J. (2020a). Unaccompanied children in Flemish family foster care. Prevalence and associated factors of placement breakdown. *Children and Youth Services Review*, 109, 104736.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.104736>
- Van Holen, F., Dewilde, I., Trogh, L., Verheyden, C., & Vanderfaeillie, J. (2021). Prevalence and associated factors of placement breakdown of unaccompanied children in Flemish family foster care. A follow-up study. *Children and Youth Services Review*, 127.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.chilyouth.2021.106129>
- Van Holen, F., Trogh, L., Carlier, E., Gypen, L., & Vanderfaeillie, J. (2020b). Unaccompanied refugee minors and foster care: A narrative literature review. *Child & Family Social Work*, 25 (3). 506-514.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12716>
- Van Holen, F., Trogh, L., West, D., Meys, N., & Vanderfaeillie, J. (2019). Concept mapping the needs of Flemish nonkinship foster parents who care for unaccompanied refugee minors. *Children and Youth Services Review*, 96, 84-92.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2018.11.043>
- Wade, J. (2019). Supporting unaccompanied asylum-seeking young people: The experience of foster care. *Child & Family Social Work*, 24(3), 383-390.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12474>

Vedlegg – Tabell over inkluderte artikler

	Forfatter (år)	Land	Studiens mål	Metode	Populasjon	Relevant funn	Begrensninger
1	Brown et. al (2009)	Canada	Undersøke hva som er fordelene med å matche fosterforeldre og fosterbarn som har samme verdi, tro og tradisjoner.	Concept mapping	61 Fosterforeldre	Fosterforeldre som hadde samme verdier som fosterbarnet opplevde mindre konflikt med den biologiske familien, og å ha mer til felles. De opplevde kontinuitet i barnets oppdragelse. Barnet opplevdes mer sikkert og trygt i hjemmet, og dette hjalp på barnets bedring. Overgangen til fosterhjemmet ble også lettere. Det opplevdes mindre stress, både i oppdragelsen, men også i samarbeid med biologiske familie.	Ikke nevnt
2	Degener et. al (2020)	Nederland	Undersøke hvordan transkulturelle fosterhjem påvirker den etniske identiteten til barn med etnisk	Kvalitative intervju	20 barn (11-19 år)	Mange av ungdommene i studien opplevde at de mistet noe av sin etnisitet når de bodde i fosterhjem. Dette inkluderte tap av	Maktforskjeller i intervjuet kan påvirke intervjuet, der intervjuer og fosterforeldre kan

			minoritetsbakgrunn, i løpet av ungdomstiden.			<p>språk, som førte til mindre kontakt med biologiske foreldre, men også tap av kontakt med barn med samme etniske bakgrunn. Mange av fosterhjemmene manglet sosial kapital og kunnskap når det gjaldt etnisk sosialisering. Ungdommene erfarte også å bli tolket som for mye nederlandsk på grunn av fosterfamilien, og at de derfor ble ekskludert av andre ungdommer med samme etniske bakgrunn. Dette gav lite rom for etniske identitetsutvikling, og førte til ambivalens og forvirring rundt temaet. Noen av ungdommene erfarte diskriminering i hverdagen.</p>	påvirke ungdommen. Intervjuer har ikke den samme etniske bakgrunnen som ungdommene, og det kan ha vært til hinder for en felles forståelse i intervjuene.
3	Degener et. al (2021)	Nederland	Undersøke hvordan etnisk sosialisering blir gitt av fosterforeldre, og mottatt av fosterbarna, og hvordan disse to	Dyadisk komparativ metode	14 fostermødre 2 fosterfedre (40-70 år),	Fosterforeldrene prøvde å finne en balanse mellom det å høre sammen som en familie, og det å akseptere forskjellene mellom fosterbarnet og fosterfamilien. Fosterforeldrenes første	Siden det er blitt intervjuet både fosterforeldre og fosterbarn fra samme fosterfamilie kan det ha ført til at deltakerne har vært mindre åpne. Intervjuer har etnisk

			perspektivene samhandler.		8 gutter og 8 jenter (11-19 år)	<p>prioritering var å skape et trygt og stabilt hjem.</p> <p>For noen av fosterbarna var det heller ikke fokusert så mye på deres etniske bakgrunn, noe som samsvarer med fosterforeldrenes respons. Noen av fosterbarna opplevde diskriminering i og utenfor hjemmet. Men det var gitt lite oppmerksomhet rundt dette temaet i hjemmet. Barnas biologiske foreldre spilte en stor rolle for barnas etniske sosialisering, og var også den mest vanlige arenaen for etnisk sosialisering.</p>	<p>majoritetsbakgrunn, noe som kan ha påvirket forståelsen mellom fosterbarna og intervjuer.</p> <p>Fosterfamiliene som er med i studien er frivillige, og det kan derfor ha ført til en gruppe av fosterforeldre som opplever utfordring rundt temaet om etnisk minoritet.</p>
4	Fylkesnes et. al (2018)	Norge	Undersøke hvordan barn med etnisk minoritetsbakgrunn snakker om deres medvirkning i fosterhjems plassering, og hvordan strukturelle ordninger legger til rette for eller	Narrativ analyse	6 ungdommer (17-19 år)	Ungdommens medvirkning var avhengig av den voksnes villighet til å lytte, og handle etter ungdommens bekymringer og ønsker. Når ungdommen opplevde at deres mening og ønske ikke ble lyttet til kunne det føre til mistriivsel	Begrenset utvalg av deltakere

			hindrer medvirkning i prosessen.			i fosterhjemmet. Å få medvirke i fosterhjems plasseringen kunne være spesielt utfordrende. Kulturelle normer for hvordan et «kompetent barn» skulle være var et mulig hinder for medvirkning.	
5	Hansen & Flaskerud (2020)	Norge	Undersøke hvordan ungdommer med muslimsk bakgrunn utvikler sin religiøse identitet når de plasseres i en ikke-religiøs fosterfamilie.	Kvalitative Intervju	9 ungdommer (13-21 år) (5 gutter og 4 jenter)	I fosterhjemmet opplevde ungdommene en større grad av selvbestemmelse. Ungdommer som har opplevd streng religiøs praksis fra sine biologiske foreldre, tok ofte avstand fra religion i fosterhjemmet. De opplevde å få ta egne valg, og fikk en nærmere relasjon til fosterfamilien. Ungdommer som ikke hadde så strengt forhold til religion fra sin biologiske familie opplevde å holde på sin religiøse tro, og ha et nært bånd til sin biologiske familie. De ungdommene som var mer ambivalente i forhold til religion hadde heller vanskelig for å knytte nære relasjoner til både den	Ikke nevnt

						biologiske familien og fosterfamilien.	
6	Kalverboer et. al (2017)	Nederland	Undersøke hvilke meninger enslige mindreårige har om fosterhjem, små boenheter, så bogrupper eller campuser i Nederland, og om deres daglige liv, omsorg og støtte som de mottar, og fremtidsutsikter, og hvilken omsorgsinstitusjon som gir den beste støtten og veiledning for deres velvære.	Intervju (kvalitativ og kvantitativ analyse)	132 enslige mindreårige (mesteparten var 16-17 år, 43 av ungdommene var i fosterhjem)	Studien viste at enslige mindreårige som vokser opp i fosterhjem er mer positive og tilfreds med sine daglige liv, enn enslige mindreårige som vokser opp i andre omsorgssituasjoner. De opplevde å få mer støtte og omsorg, og de har oftere personer som de kan henvende seg til hvis de trengte hjelp til noe. Ungdommene i fosterhjem følte seg også mer godtatt av lokalsamfunnet og hadde flere nederlandske venner. De var også mer i stand til å legge planer for fremtiden og var mer positiv til skole og utdanning.	I studien er kvalitative koder omgjort til kvantitative variabler, noe som avhenger av forsker sin vurdering av det kvalitative materiale. Noe av det kvalitative materiale var mindre tydelig i fremstillingen, noe som kan ha påvirkning på kodingen. Barn i fosterhjem har oftere fått oppholdstillatelse, og har derfor en mer positiv holdning enn de andre ungdommene i studien, som oftere kan ha følt på avvisning, frykt og skam. Dette kan ha påvirket studiens resultater.

7	Mörgen & Rieker (2021)	Sveits	Undersøke hvordan unge flyktninger og deres fosterforeldre utvikler og forhandler følelser av tilhørighet, og i hvilken grad betydninger av «hjemme» og «familie» kan bli utfordret.	Intervju	3 enslige mindreårige og deres fosterforeldre	<p>Ungdommene: Å tilhøre en familie blir uttrykt på forskjellige måter; Fysisk nærhet og emosjonell nærhet, autonomi og kontakt med andre ungdommer, og gjennom hverdagslige gjøremål. Et «hjem» var for noen preget av varighet og engasjement, og at man presenterer til verden utenfor at man tilhører familien. Mens for andre er fosterhjemmet en midlertidig plass man bor, som ikke alltid tolkes som et følelsesmessig «hjem», men allikevel et «hjem».</p> <p>Fosterforeldrene: Noen er mer reserverte, fordi ungdommens status og livssituasjon er usikker, mens andre opplever ubetinget kjærlighet, som om ungdommen var deres eget barn. Følelsen av tilhørighet i familien varierer etter barnets alder,</p>	Ikke nevnt
---	------------------------	--------	--	----------	---	--	------------

						asylstatus og behov for omsorg.	
8	Ní Raghallaigh & Sirriyeh (2015)	Irland og England	Undersøke hvilke erfaringer enslige mindreårige flyktninger plassert i fosterhjem har, både i England og i Irland.	Intervju og fokusgruppe	<p>England: 21 enslige mindreårige (intervju, gutter, 13-18 år)</p> <p>Og 19 enslige mindreårige (3 fokusgrupper, 15-19 år)</p> <p>Irland: 21 enslige mindreårige (intervju, 8 jenter og 13 gutter, 11-19 år)</p>	I begge studiene var det tydelig at kultur var av stor betydning for ungdommene. For noen var mat eller språk viktig, men for andre var det religion og verdier. Tverrkulturelle plasseringer fungerte fint når fosterforelderen var åpen for ulikheter og la til rett for ungdommens kulturelle utvikling. Men det viktigste var fosterforelderens personlighet. For noen var det viktig å få snakke sitt morsmål, men for andre var det viktig å lære engelsk. At fosterforelderen snakket morsmålet, bidro til tillit og åpenhet mellom ungdommen og fosterforelderen. Ungdommene uttrykte at kommunikasjon og interaksjon er forskjellig, og det er viktig for fosterforeldre å forstå. Mat var et viktig aspekt for at	Ikke nevnt

						ungdommen skulle føle seg som hjemme, og bidro til trygghet og stabilitet.	
9	Rip et. al (2020a)	Nederland	Undersøke plasseringssuksess av enslige mindreårige i fosterhjem, og hvilke faktorer som bidrar til denne suksessen. I hvilken grad er kulturell matching assosiert med denne suksessen og i hvilken grad er det andre faktorer som spiller inn.	Longitudinal observasjonsstudie	39 Enslige mindreårige (10-16 år) 37 fosterforeldre 37 sosialarbeidere	Barna uttrykte at kulturelle likheter var en viktig faktor for plasseringssuksess i fosterhjemmet. Noen få av barna uttrykte at plasseringen hadde mindre suksess, der fosterforeldrene hadde uttrykt at plasseringen hadde suksess. Det ble også fra barna sin side rapportert tilfeller av sosiale og emosjonelle utfordringer, noe som ikke ble rapportert i like stor grad av fosterforeldre. Fosterforeldrene uttrykte at kulturell likhet var mindre viktig, men at høyere prososiale faktorer hos barnet spilte en større rolle for suksess. Barnets eksterne atferd hadde en negativ virkning på	En begrensning er at det er et relativt lite utvalg, noe som kan svekke studien.

						fosterhjems plasseringen, ifølge fosterforeldrene.	
10	Rip et. al (2020b)	Nederland	Undersøke hvilke erfaringer tidligere og nåværende enslige mindreårige, fosterforeldre og sosialarbeidere har med fosterhjems plassering.	Kvalitativ tverrsnittsstudie	5 enslige mindreårige 5 tidligere enslige mindreårige 5 fosterforeldre (3 fosterfamilier) 10 sosialarbeidere	Barna: flere av barna satt pris på matchende kultur i fosterhjemmet. At de ikke trengte å lære en ny kultur i hjemmet minsket stress. Av de tidligere fosterbarna var det viktigere at fosterhjemmet følte trygt, og de satte pris på å lære om den nederlandske kulturen. Det var viktigere for dem at fosterforeldrene snakket samme språk. Mange av barna hadde samme religion som fosterforeldrene og satt pris på kontinuiteten, mens andre følte mindre frihet når fosterforeldrene hadde sterk religiøs tro. Å føle seg som hjemme ble beskrevet som å føle seg trygg, ha en familie, bli verdsatt, få være seg selv, få emosjonell støtte og å få gjøre de tingene man selv vil gjøre. En god omsorgsperson ble beskrevet som en snill eller	Et lite og spredt utvalg av deltakere kan ha begrenset studien.

						<p>god person som er åpensinnet og viser omsorg.</p> <p>Fosterforeldrene: Det var lettere når barna snakket samme språk, spesielt når man skulle forklare hva som var lov og ikke. Matchende kultur bidrog til at fosterbarna gikk bedre overens med de andre barna i familien. De opplevde å støtte barna ved å gi råd om normer, regler og hvordan man kan få mest ut av livet sitt i det nye landet.</p>	
1 1	Rip et. al (2021)	Nederland	Undersøke om barn, fosterforeldre eller sosialarbeider som har forskjellige perspektiver på plasseringssuksess, og identifisere avvik knyttet til kulturell matching, til barnet eller omsorgen i fosterhjemmet. Og Undersøke om disse	Longitudinal observasjonsstudie (2 deler)	39 barn (10-16 år, enslige mindreårige) (28 av barna deltok også i andre del av studien)	I studien kom det frem at det forekom avvik når det gjaldt barnet-fosterforeldre, der barnet rapporterte å ha mer emosjonelle problemer enn det fosterforeldre rapporterte at barna hadde. Det var lite eller ingen avvik når det gjaldt vurderingen av kvaliteten på omsorgsmiljøet og barnets atferdsproblemer. Barna og fosterforeldre var	<p>Det er et relativt lite utvalg, og et lavt antall plasseringsbrudd som er blitt observert.</p> <p>«Another limitation is the judgement of the placement termination.»</p>

			avvikene er relatert til plasseringsbrudd.		37 fosterforeldre 37 Sosialarbeidere	stort sett enige når det gjaldt kvaliteten på relasjonen dem imellom. Avvik angående plasseringssuksess er assosiert med forskjeller i fosterhjemsrelaterte faktorer (kvaliteten på omsorgsmiljø, forhold mellom barn-fosterforeldre og barn-sosialarbeider) og barnefaktorer (emosjonelle problemer, atferdsproblemer).	En annen begrensning er at analysen ikke har tatt hensyn til at noen sosialarbeidere (n=8) fylte ut spørreskjema for mer enn en fosterplassering.
1 2	Rogers et. al (2018)	Storbritannia	Undersøke fosterforeldres oppfatning om enslige mindreårige asylsøkere, og dele enslige mindreåriges opplevelse av å vokse opp i fosterhjem.	Felleskapsbasert deltakende forskning, photovoice og fokusgruppe	7 enslige mindreårige (14-16 år) 6 fosterforeldre	Analysen fra fotografiene til ungdommene viser at ungdommene har resiliens og styrke, til tross for alt det vanskelige de har opplevd. Funn fra fokusgruppen med fosterhjemsforeldre viste at noen hadde motvilje for å tilby seg som fosterforeldre for enslige mindreårige. Dette kom av mangel på tillit til å kunne møte ungdommens kulturelle, religiøse og språklige behov. Noen hadde også	Lite utvalg

						tydelige misoppfatninger og bekymringer om enslige mindreårige. Noen var bekymret for at ungdommene var uærlig om alderen, eller at de skulle bli radikalisert. Ved å vise fosterforeldrene de unges realitet og nye hverdag gjennom bilder, bidro det til å refleksjon over sin egen oppfatning om de enslige mindreårige, og åpnet for dialog.	
1 3	Sidery (2019)	Storbritannia	Undersøke hvilke erfaringer fosterforeldre som har hatt omsorgen for enslige mindreårige har, og undersøke hva fosterforeldrene trenger av ressurser og støtte.	Intervju	11 Fosterforeldre (3 par, 4 menn og 7 kvinner)	Fosterforeldrene trakk frem fem behovsområder ungdommene har: 1) kulturelle behov (inkl. religion og mat), 2) å tilpasse livet i England (eks. bruk av ny valuta og utdanning), 3) kommunikasjon (språkbarriere), 4) hjelp til tilgang på tjenester og 5) behov knyttet til asylsøkerprosessen (bedring etter traume, emosjonell støtte og praktisk hjelp til avtaler).	Begrenset geografisk fokus, og begrenset utvalg.

						Ingen av fosterforeldrene hadde fått tilbud om kursing om enslige mindreårige, og fikk lite informasjon om de enslige mindreårige barna før de kom. Nesten alle fosterforeldrene opplevde å få uriktig informasjon eller motstridende opplysninger fra sosialarbeider. Fosterforeldrene fikk informasjon og støtte fra nettverk som de selv oppsøkte.	
1 4	Sirriyeh (2013)	Storbritannia	Undersøke enslige mindreåriges og fosterforeldrenes erfaringer med fosterhjem, og identifisere trekk ved omsorgen som viser ungdommens bosettingsbehov og behov for støtte, og fosterforeldrenes opplæring, forberedelse og støtte, for så å identifisere faktorer som legger til	Spørreskjema, intervju og fokusgruppe	133 fosterforeldre (spørreskjema) 23 fosterforeldre 21 enslige mindreårige (13-18 år)	Vellykkede fosterplasseringer var plasseringer der ungdommen ble integrert i familienettverket, og ble tatt inn som en del av familien. Det var viktig å etablere tillit tidlig i relasjonen for å få et godt forhold. Ungdommene: å ha fri tilgang på mat, og å kunne bidra til husets matvaner	Studien sammenlignet ikke fosterhjems plassering med andre plasseringsmuligheter for enslige mindreårige.

			rette eller begrenser fosterhjems suksess.		3 fokusgrupper: 19 enslige mindreårige (15-20 år)	bidrog til å føle tilhørighet. Noen opplevde å føle seg som en del av familien, og fikk være med på familiebilder og familiesammenkomster. Noen opplevde å føle seg som en midlertidig gjest, mens andre opplevde å bli behandlet som om de var leieboere og ble ekskludert fra fellesrom og måltider, og ble vist mistillit. Fosterforeldrene: det var for mange viktig å være fleksibel og inkludere ungdommens mat ønsker, kultur, tradisjoner og aktiviteter i hverdagen. Noen fosterforeldre stolte ikke på ungdommene, ofte fordi de trodde de var eldre enn de påstod.	
1 5	Skårdalsmo & Harnischfeger (2017)	Norge	Undersøke enslige mindreåriges erfaring med omsorgstilbud og	Intervju	66 ungdommer (13-20 år,	Ungdommene i studien uttrykte et ønske om at omsorgsgiver burde være	Ikke nevnt

			deres råd til omsorgspersoner.		enslige mindreårig)	snill, innta ungdommens perspektiver, hjelpe ungdommen og gi reglene mening. Ungdommene satt stor pris på når omsorgsgiveren var profesjonelle, forståelsesfulle og sensitive i møte med ungdommen. Å være snill kan innebære å bli møtt med verdighet og respekt. Ungdommene trengte hjelp med å finne handlingsalternativer i vanskelige situasjoner, og hjelp til å sette ord på følelsene sine.	
1 6	Moberg Stephenson & Källström (2020)	Sverige	Undersøke hvordan unge migranter i slektsfosterhjem beskriver hva forskjellige steder betyr for dem og hvordan deres beskrivelse kan fortelle noe om deres opplevelse av tilhørighet.	Semi-strukturerte intervju og tematisk analyse	11 enslige mindreårige (16-21 år, 5 jenter og 6 gutter)	De fleste ungdommene i studien beskrev fosterhjemmet som en plass der de kunne gjøre lekser, ha rutiner i hverdagen, slappe av eller hjelpe til med husarbeid. Noen av ungdommene følte seg ensom i fosterhjemmet, mest fordi de savnet familien, men de fleste følte fosterhjemmet var en plass	Studien inkluderte kun 11 deltakere som bare vil kunne reflektere en undergruppe av enslige mindreårige. Det kan også være mulig at migrantenes beskrivelser av sted og følelse av tilhørighet, kan være påvirket av programmet [veiledningsprogram ved et ungdomssenter

						<p>de kunne få praktisk og emosjonell støtte.</p> <p>I lokalsamfunnet var venner en viktig del av å føle tilhørighet og trygghet. De fleste hadde venner som også var migranter, og opplevde at det var vanskelig å få svenske venner. Å ha oppholdstillatelse var grunnleggende for å få en følelse av tilhørighet.</p>	i Sverige] eller deres mentorer.
1 7	Van Holen et. al (2019)	Belgia	Å identifisere hva som er gode fosterforeldre for enslige mindreårige, ut ifra fosterforeldrenes perspektiv.	Concept mapping	30 fosterforeldre (12 menn og 18 kvinner)	Når man er fosterforeldre til enslige mindreårige, er det viktig å ha gode omsorgsferdigheter og personlige egenskaper. Det var viktig at samfunnet er tolerant og at man får støtte fra det offentlige, samt økonomisk, medisinsk, psykologisk støtte og støtte til utdanning. Det er nyttig å få informasjon om familiegjenforening og om ungdommens kulturelle bakgrunn. Som fosterforelder bør man være åpen for ungdommens	Forskningsspørsmålet er svært bredt og gir et bredt svar, det er uklart om svarene som ble gitt er basert på erfaringer eller på vanlige stereotypier, og siden metoden er basert på egenrapportering kan sosialt ønskelige svar ikke utelukkes. Bare et begrenset antall fosterfamilier deltok, noe som kan virke begrensende, og bare

						<p>venner og legge til rette for kontakt med biologiske familie, og andre enslige mindreårige, og legge til rette for integrering.</p> <p>Og til slutt emosjonell og praktisk støtte fra familie og andre rundt.</p>	fostermødre deltok i del to av studien.
18	Van Holen et. al (2020)	Belgia	Undersøke forekomsten av plasseringsbrudd når enslige mindreårige er plassert i fosterhjem, og utforske sammenhengen mellom plasseringsbruddet og sakskarakteristika.	Dokumentanalyser	107 Saksdokumenter (enslige mindreårige)	<p>I studien kom det frem at 67% av de enslige mindreårige indikerte at de var redde for å måtte returnere til hjemlandet. Men det var stort sett faktorer knyttet til opplevde traumer i Belgia som var forbundet med plasseringsbrudd. Sosial kontakt med jevnaldrende var en beskyttende faktor. Å ha en fosterforelder fra samme land var ikke assosiert med plasseringsbrudd.</p>	<p>Dokumentanalyse avhenger i stor grad av nøyaktigheten til saksjournalene. Selv om faktorer knyttet til brudd ikke forekom i dokumentene betyr ikke det nødvendigvis at den er fraværende. Ting kan ha blitt notert ned feil. Denne studien har bare sett på plasseringens første år, selv om forskning viser plasseringsbrudd ofte skjer etter 2,5 år. Det kan også hende at et plasseringsbrudd er skjedd av en plutselig hendelse, som ikke nødvendigvis betyr at</p>

							plasseringen som sådan var negativ.
19	Van Holen et. al (2021)	Belgia	Undersøke utbredelsen av plasseringsbrudd der enslige mindreårige er plassert i fosterhjem, og hvilke karakteristika er knyttet til bruddene.	Dokumentanalyser	107 saksdokumenter (enslige mindreårige)	<p>Karakteristika ved plasseringsbrudd i fosterhjemmet var lyving og uærlighet, og usikkerhet rundt oppholdstillatelse. Generell vanskelig oppførsel var ikke assosiert ved plasseringsbrudd.</p> <p>Kontakt med den biologiske familien minsket sannsynligheter for plasseringsbrudd med 70%.</p> <p>Det var ingen spesiell sammenheng mellom plasseringsbrudd og slekstfosterhjem, vanlig fosterhjem, fosterhjem med søsken eller nære relasjoner.</p>	Det kan forekomme at det er ting som ikke er registrert i dokumentene, som kan ha bidratt til plasseringsbrudd. Det kan også hende at et plasseringsbrudd er skjedd av en plutselig hendelse, som ikke nødvendigvis betyr at plasseringen var negativ.
20	Wade (2019)	Storbritannia	Undersøke enslige mindreåriges overgang til fosterhjem, inkludert forberedelser, integrering i	Spørreskjema, intervju og fokusgruppe	133 fosterforeldre (spørreskjema)	Mange av fosterforeldrene hadde stor glede av å være fosterforeldre, og følte det beriket livene deres, og var stolte over ungdommenes resiliens, og var positive til	Ikke nevnt

			fosterfamilien, relasjonell utvikling og forberedelse til fremtiden.		<p>23 fosterforeldre og 21 ungdommer (case study)</p> <p>3 fokusgrupper (enslige mindreårige)</p>	<p>å inkludere og støtte ungdommene.</p> <p>I tilfeller der ungdommene opplevde fosterhjemmet som midlertidig, hadde relasjonen en tendens til å være mer fjern eller anstrengt.</p> <p>Ikke alle fosterforeldrene var komfortable med alle utfordringene det innebar med enslige mindreårige, og kunne trenge mer opplæring, forberedelser og støtte underveis.</p>	
--	--	--	--	--	---	--	--

Referanseliste

- Brown, J. D., George, N., Sintzel, J., & St. Arnault, D. (2009). Benefits of cultural matching in foster care. *Children and Youth Services Review*, 31(9), 1019-1024.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2009.05.001>
- Degener, C. J., Bergen, D. D., & Grietens, H. W. E. (2021). "Being one, but not being the same": A dyadic comparative analysis on ethnic socialization in transcultural foster families in the netherlands. *Child & Family Social Work*, 2021;1-9.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12861>
- Degener, C. J., van Bergen, D. D., & Grietens, H. W. E. (2020). The ethnic identity complexity of transculturally placed foster youth in the Netherlands. *Children and Youth Services Review*, 113, 104957.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104957>
- Fylkesnes, M. K., Taylor, J., & Iversen, A. C. (2018). Precarious participation: Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement in Norway. *Children and Youth Services Review*, 88, 341-347.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.03.030>
- Hansen, T., & Flaskerud, I. (2020). Familiens betydning for ungdoms religiøse identitetsutvikling. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1), 42-56.
<https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2020-01-04> ER
- Kalverboer, M., Zijlstra, E., van Os, C., Zevulun, D., ten Brummelaar, M., & Beltman, D. (2017). Unaccompanied minors in the Netherlands and the care facility in which they flourish best. *Child & Family Social Work*, 22(2), 587-596.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12272>
- Moberg Stephenson, M., & Kallstrom, A. (2020). Making sense of places: Belonging among "unaccompanied" young migrants in kinship care in a Swedish suburb. *Child & Family Social Work*, 25, 724-750. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12750>
- Morgen, R., & Rieker, P. (2021). Doing foster family with young refugees: Negotiations of belonging and being at home. *Children & Society*. 00. 1-14.
<https://doi.org/10.1111/chso.12460>

- Ni Raghallaigh, M., & Sirriyeh, A. (2015). The negotiation of culture in foster care placements for separated refugee and asylum seeking young people in Ireland and England. *Childhood: A Global Journal of Child Research*, 22(2), 263-277.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1177/0907568213519137>
- Rip, J., Hasami, S., Post, W., Zijlstra, E., Knorth, E. J., & Kalverboer, M. (2021). Perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians on placement success: Which factors predict multi-informant discrepancies? *Children and Youth Services Review*, 128.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106106>
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020a). Cultural matching factors, child factors and fostering factors associated with successful foster placement: An explorative study into the perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians. *Children and Youth Services Review*, 118.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105408>
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020b). 'It can never be as perfect as home': An explorative study into the fostering experiences of unaccompanied refugee children, their foster carers and social workers. *Children and Youth Services Review*, 112.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104924>
- Rogers, J., Carr, S., & Hickman, C. (2018). Mutual benefits: The lessons learned from a community based participatory research project with unaccompanied asylum-seeking children and foster carers. *Children and Youth Services Review*, 92, 105-113.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.01.045>
- Sidery, A. (2019). Fostering unaccompanied asylum seeking young people: the views of foster carers on their training and support needs. *Adoption and Fostering*, 43(1), 6-21.
<https://doi.org/10.1177/0308575919826898>
- Sirriyeh, A. (2013). Hosting strangers: Hospitality and family practices in fostering unaccompanied refugee young people. *Child & Family Social Work*, 18(1), 5-14.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12044>
- Skårdalsmo, E. M. B., & Harnischfeger, J. (2017). Vær snill! - Råd fra enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger til voksne omsorgsgivere. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 94(1), 6-21. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2017-01>

- Van Holen, F., Blijkers, C., Trogh, L., West, D., & Vanderfaeillie, J. (2020). Unaccompanied children in Flemish family foster care. Prevalence and associated factors of placement breakdown. *Children and Youth Services Review*, 109. 104736.
<https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2019.104736>
- Van Holen, F., Dewilde, I., Trogh, L., Verheyden, C., & Vanderfaeillie, J. (2021). Prevalence and associated factors of placement breakdown of unaccompanied children in Flemish family foster care. A follow-up study. *Children and Youth Services Review*, 127.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.chidyouth.2021.106129>
- Van Holen, F., Trogh, L., West, D., Meys, N., & Vanderfaeillie, J. (2019). Concept mapping the needs of Flemish nonkinship foster parents who care for unaccompanied refugee minors. *Children and Youth Services Review*, 96, 84-92.
<https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2018.11.043>
- Wade, J. (2019). Supporting unaccompanied asylum-seeking young people: The experience of foster care. *Child & Family Social Work*, 24(3), 383-390.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/cfs.12474>